

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 1214

24. SRPNJA 2026. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

9 771451 425001 >

Ljeto u Novom Vinodolskom

Nova prijateljstva, odluke i uspomene

SADRŽAJ

6

Konstituiran prvi Savjet mladih
Hrvata izvan Hrvatske
**Korak u povezivanju
s mladima u iseljeništvu
i manjinskim
zajednicama**

9

U Maloj Bosni obilježena
36. obljetnica DSHV-a
**Poziv na raspisivanje
unutarstranačkih izbora**

12

Vladimir Brnardić, v. d. urednika
Programa za Hrvate
izvan Republike Hrvatske HRT-a
**Između identiteta,
informiranja i povezi-
vanja hrvatskih zajednica**

22

Natjecanje u pucanju bičevima
u Đurđinu
**Kad švigar probije
zvučni zid**

26

Ovogodišnji rod kajsije premašio
višegodišnji prosjek
**Poslije šest godina voć-
njak se savio pod rodnom**

30

Predstavljanje knjige
Od zaborava spašeno Josipa Ilića
**Riznica za proučavanje
običaja i prošlosti Berega**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Preradovićeve 11
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

vlč. Vinko Cvijin (predsjednik), vlč. Josip
Ivešić, Mirjana Stantić, Gordana Jerković, Ne-
venka Tumbas, Renata Kuruc, Marica Stantić,
Amalija Šimunović, Mirjana Trkulja

RAVNATELJICA:

Karolina Bašić

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Ivana Petrekanić Sič

(koordinatorka dopisne službe)

Željka Vukov
(novinarka, urednica društvene rubrike)
Davor Bašić Palković
(novinar, urednik rubrike kultura)
Ivan Ušumović
(novinar, urednik sportske rubrike)
Zvonko Sarić
(novinar)
Jelena Dulić Bako
(novinarka)
Suzana Darabašić
(novinarka dopisništva Srijem)
e-mail: desk@hrvatskarijec.rs
LEKTOR:
Zlatko Romić
TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (grafička urednica)
FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević

FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO:

Mirjana Trkulja

(tajnice@hrvatskarijec.rs)

(distribucija@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

»Mala« i »velika« politika

U rubrici *Vremeplov* ovoga tjedna objavili smo fotografiju iz naše arhive sa svečanog otvaranja rekonstruiranog graničnog prijelaza Batrovci – Bajakovo 2006. godine.

Prije dvadeset godina hrvatski i srbijanski premijeri **Ivo Sanader** i **Vojislav Koštunica** svečano su otvorili obnovljeni i modernizirani granični prijelaz između Hrvatske i Srbije. Projekt je bio dio šireg europskog programa modernizacije granica, uz potporu Europske unije. A kao što to obično biva na takvim događajima, izrečene su i prigodne poruke. Prije dva desetljeća naglasak je bio na važnosti boljih odnosa dviju država nakon ratnih devedesetih.

»Srbija i Hrvatska imaju zajednički cilj – ulazak u Europu, a njihovi odnosi trebaju biti temelj političke sigurnosti u regiji«, zajednički su tada poručili hrvatski i srbijanski premijeri.

Dva desetljeća kasnije granični prijelaz Batrovci – Bajakovo ne razdvaja samo dvije države, nego i Europsku uniju i Srbiju. Upravo je ta granica, sa strogim pravilima ulaska u EU, postala problem za stanovnike s druge strane. Na stranu čekanja i fotografiranja na graničnom prijelazu – pravi problem nastaje kada se, zbog ograničenja boravka u schengenskom prostoru na 90 dana unutar razdoblja od 180 dana, ne može otići na posao jer ne postoji brži ni kraći put od onoga koji vodi preko granice.

Ipak, upravo ta granica neće stanovnicima pograničnih područja onemogućiti svakodnevni život. Hrvatska je pronašla kompromisno rješenje prema kojem će mještanima pograničnih sela biti omogućen tranzit bez primjene ograničenja od 90 dana unutar 180 dana.

Dvadeset godina nakon svećanih govora pokazalo se da se dobrosusjedski odnosi ne mjere izjavama na otvaranjima, nego rješenjima koja ljudima olakšavaju svakodnevni život.

Ima još takvih »malih« rješenja koja bi mogla pogurati i ona »velika« politička pitanja. Dvadeset godina poslije.

Z. V.

Istraživanje CRTE

Većina građana podupire demokraciju, ali smatra da ona ne funkcionira

Većina građana Srbije smatra da je demokracija najbolji politički sustav, ali istodobno vjeruje da ona u njihovoj zemlji ne funkcionira. Pokazuje to istraživanje javnog mnijenja koje su u lipnju 2026. proveli organizacija CRTA i Democracy Action Lab (DAL) Sveučilišta Stanford.

Kako je priopćila CRTA, rezultati istraživanja ukazuju na duboke podjele u srbijanskom društvu, osobito prema političkim stavovima i izvorima informiranja. Građani koji se pretežno informiraju putem provladinih medija imaju znatno drukčije stavove o demokraciji, korupciji i institucijama od onih koji prate kritički orijentirane medije ili se informiraju putem društvenih mreža.

Istraživanje je pokazalo da demokraciju kao najbolji oblik vlasti podržava 85 posto pristaša Studentske liste, dok isto mišljenje dijeli tek 38 posto birača Srpske napredne stranke (SNS).

Prema istraživanju većina građana smatra da predsjednik države i Vlada moraju poštovati ustavna ograničenja bez obzira na političku potporu koju imaju. Također, dvije trećine ispitanika smatra neprihvatljivim da predsjednik ima ovlasti bez nadzora parlamenta. No, među biračima SNS-a gotovo 80 posto smatra takvu vlast opravdanom, dok se s tim slaže samo dva posto onih koji su bliski Studentskoj listi.

Povjerenje u političke institucije u Srbiji je nisko, navodi se u pripćenju CRTE i dodaje da Vladi vjeruje 34 posto građana, Skupštini 31 posto, a povjerenje u predsjednika

države palo je sa 60 posto u veljači 2023. na 35 posto danas. Nasuprot tome, najveće povjerenje uživaju državna sveučilišta, kojima vjeruje 71 posto građana, te Srpska pravoslavna crkva sa 64 posto potpore.

Korupciju više od polovice građana smatra vrlo ozbiljnim problemom. Čak 38 posto ispitanika za njezinu raširenost odgovornim smatra cijeli politički sustav, dok 16 posto odgovornost izravno pripisuje aktualnoj vlasti. Birači SNS-a češće odgovornost prebacuju na prethodne vlasti i društveni mentalitet.

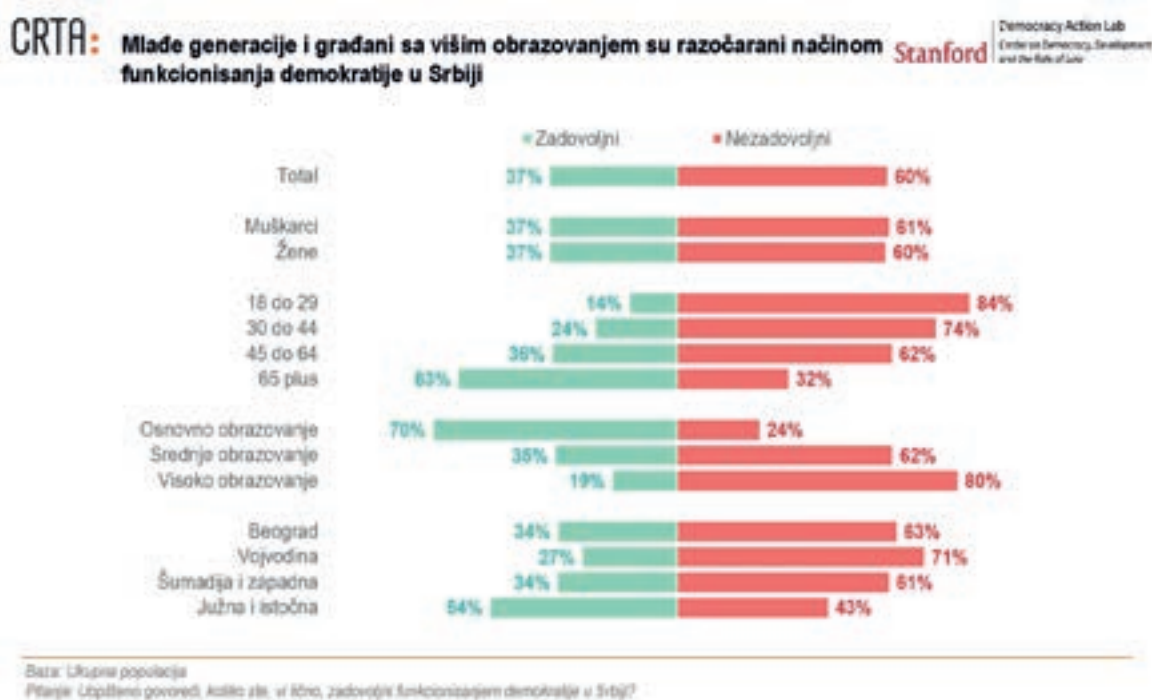
Prosvjedi pokrenuti nakon pada nadstrešnice i dalje imaju stabilnu potporu – oko 60 posto građana ih podržava i godinu i pol nakon početka. Zbog uporabe policijske sile prema prosvjednicima zabrinuto je 62 posto ispitanika.

Uoči mogućih prijevremenih parlamentarnih izbora potpora prosvjedima odražava se i na političke preferencije. Među biračima koji su se izjasnili za neku opciju, Studentska lista trenutačno bi osvojila 44,9 posto glasova, SNS 35,7 posto, a SPS 3,8 posto. Ostale stranke pojedinačno ne bi prešle izborni prag.

Ipak, znatan dio građana ostaje izvan političkog izbora: 12 posto je neodlučno, a devet posto najavljuje da neće glasati.

Ovo istraživanje provedeno je od 10. do 24. lipnja 2026. metodom razgovora licem u lice, na reprezentativnom uzorku od 2.324 punoljetna građanina Srbije.

H. R.

Ostavka Vlade i prijevremeni izbori

Početkom tjedna predsjednik Srbije **Aleksandar Vučić** najavio je mogućnost da Vlada Srbije podnese ostavku, nakon čega bi on raspisao izbore za narodne zastupnike, a zatim bi još nekoliko dana, najviše dva tjedna, obavljao dužnost predsjednika, nakon čega bi, kako je rekao, podnio ostavku.

Dodao je da će najprije, vjerojatno, Vlada podnijeti ostavku ili će Skupština obavijestiti da nema potrebnu većinu.

»U trenutku kada dobijem obavijest od Vlade i Narodne skupštine raspisat ću izbore za narodne zastupnike. Još neko kratko vrijeme, nekoliko dana ili najviše dva tjedna, ostat ću predsjednik Republike jer imam mnogo važnih poslova koje moram obaviti, a tiču se države Srbije, te neću sudjelovati u kampanji«, naveo je Vučić.

Dodao je da će se tada priključiti listi Ujedinjena Srbija, budući da će podnijeti ostavku i predati svu dokumentaciju.

Iako, kako je kazao, postoji mogućnost da on i Vlada podnesu ostavku i da ga za dva dana Skupština izabere za predsjednika Vlade, za njega to nije opcija.

»Dakle, iako je to sve u skladu sa zakonom, iako je potpuno legalno i legitimno, ja to neću učiniti«, rekao je Vučić novinarima nakon obilaska Regionalnog trening centra za dualno obrazovanje u Svilajncu.

H. R.

FOTO: www.parlament.gov.rs

Fondacija za razvoj hrvatske zajednice *Cro-Fond*

387 prijava na natječaju za poljoprivrednike

U petak, 3. srpnja 2026. godine, priveden je kraju postupak prikupljanja prijava po osnovu Javnog natječaja Program razvoja poljoprivrede hrvatske zajednice u Srbiji koji provodi Fondacija za razvoj hrvatske zajednice *Cro-Fond*. Kako je Fondacija priopćila, dan prije toga na sjednici Povjerenstva za provedbu evaluaciju i ocjenjivanje projekata u okviru gorenavedenog programa usvojena je procedura postupanja s pristiglim prijavama.

»Procedurom je predviđeno da Povjerenstvo u prvoj fazi izvrši inspekciju dokumentacije koja je pristigla u tiskanim i elektroničkom obliku, da se sve pristigle prijave evidentiraju i pripreme za ocjenjivanje. Taj postupak je uspješno okončan, evidentirano je 387 prijava i one su spremne za sljedeću fazu, a to je ocjenjivanje svake prijave. Planom rada i procedurama koje je još nužno provesti – objavljivanje privremene rang liste, žalbeni rok i odluka Upravnog odbora Fondacije *Cro-Fond*, predviđeno je da se cijeli postupak okonča do konca

kolovoza ili početkom rujna i da se odmah nakon toga izvrši dodjela Ugovora korisnicima Programa«, navodi se u priopćenju Fondacije *Cro-Fond*.

H. R.

Konstituiran prvi Savjet mladih Hrvata izvan Hrvatske

Korak u povezivanju s mladima u iseljeništvu i manjinskim zajednicama

U Savjetu je 55 mladih iz iseljeništvu, pripadnika nacionalnih manjina i mladih iz BiH. Hrvatsku manjinu u Srbiji predstavljaju Lucija Horvacki i Darko Peka

Prvi saziv Savjeta mladih Hrvata izvan Republike Hrvatske službeno je konstituiran u Zagrebu u srijedu, 22. srpnja, čime je mladim Hrvatima koji žive izvan domovine prvi put omogućeno da kroz zajedničko savjetodavno tijelo sudjeluju u kreiranju prijedloga i inicijativa namijenjenih hrvatskom iseljeništvu i zajednicama izvan Hrvatske. Konstituirajuća sjednica okupila je predstavnike mladih Hrvata iz Bosne i Hercegovine, pripadnike hrvatskih nacionalnih manjina u europskim državama te predstavnike hrvatskog iseljeništvu iz različitih dijelova svijeta, njih 55. Hrvatsku manjinu u Srbiji u prvom sazivu Savjeta predstavljaju **Lucija Horvacki** i **Darko Peka**.

Savjet će oblikovati politike koje se tiču mladih

Na početku sjednice okupljenima se obratio državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Zvonko Milas**, koji je rekao da se ispisuje prva stranica u povijesti u odnosima Hrvatske s mladima izvan Hrvatske.

»Savjet će oblikovati politike koje se njih tiču i bit će glas hrvatskih zajednica diljem svijeta. Osnivanjem ovog

tijela pokazali smo da mladi nisu budućnost, oni su sadašnjost«, kazao je Milas te naglasio da od njih očekuje i otvorenost i inicijativu.

»Središnji ured bit će vam partner. Gradimo zajedno budućnost Hrvatske«, poručio je Milas.

Nakon predstavljanja članova usvojeni su ključni dokumenti za rad Savjeta, a potom su izabrani predsjednik i četiri potpredsjednika, čime je završeno njegovo službeno konstituiranje.

»Prvi će put mladi imati priliku kreirati politike prema Hrvatima izvan Hrvatske. Različitost naših iskustava nije prepreka, već prilika za umrežavanje i bolje međusobno razumijevanje«, kazao je **Ivan Čavar**, najstariji član Savjeta mladih Hrvata izvan Hrvatske otvarajući konstituirajuću sjednicu.

Novo poglavlje povezivanja s domovinom

Na konstituirajućoj sjednici Savjeta mladih Hrvata izvan Republike Hrvatske sudjelovao je i predsjednik Vlade Hrvatske **Andrej Plenković**, koji je istaknuo važnost osnivanja ovog tijela kao novog oblika povezivanja mladih Hrvata diljem svijeta s domovinom.

»Ovo je inovacija u radu s mladima. U Hrvatskoj postoji Savjet za mlade, vaši kolege, predstavnici iz svih županija, a ovo je refleksija tog savjeta, ali na globalnoj razini. Cilj je da vas okupimo, povežemo međusobno, povežemo s domovinom i da kroz ovakav institucionalni okvir bolje, sadržajnije i u konačnici istinitije shvatite kakva je danas Hr-

vatska. Ako gledate samo preko interneta, nisam siguran da je to baš slika koja uvijek daje sve dimenzije, a mnogi od vas žive prilično daleko pa je ova neposredna prilika za opažanje i iskustvo itekako važna«, rekao je Plenković.

Govoreći o odnosu Hrvatske prema Hrvatima izvan njezinih granica, Plenković je naglasio kako je briga o hrvatskim zajednicama diljem svijeta obveza i dužnost države.

Predsjednik Vlade poručio je članovima Savjeta da svojim idejama i prijedlozima doprinesu jačanju povezanosti hrvatskih zajednica.

»Ovaj Savjet mladih i vas koji ste se okupili predstavlja jednu novu i veliku kvalitetu. Kroz ovaj institucionalni okvir vi i u zemljama iz kojih dolazite možete potaknuti okupljanje i približiti Hrvatsku vašim sunarodnjacima«, rekao je Plenković te pozvao članove Savjeta da budu aktivni i otvoreni u iznošenju svojih prijedloga.

»Budite kreativni, budite inovativni, upozorite nas na ono što možda nije dobro. Otvoreni smo za vaše sugestije«, poručio je Plenković.

Nakon konstituiranja i pozdravnih govora mladi su imali priliku postaviti pitanja premijeru Andreju Plenkoviću, među kojima je bilo i kako oni mogu pomoći u ostvarenju vanjskopolitičkih ciljeva Hrvatske. Premijer im je poručio da je potrebno povezivati se s gospodarstvenicima u zemljama u kojima žive, posebno s mladim IT tvrtkama, pružati kontakte i pridonositi jačanju našeg položaja unutar EU.

»Mi smo najzainteresiraniji za europski put BiH i izbor legitimnih predstavnika hrvatskog naroda. Pomažemo hrvatsku manjinu u Srbiji, posebice kroz projekte malih matica i 'Rasti gdje si posijan'. Radit ćemo i dalje na reciprocitetu prava, a napose na poziciji zastupnika u tamošnjem parlamentu«, kazao je Plenković.

Članovi Savjeta u narednom razdoblju davat će mišljenja i preporuke te predlagati aktivnosti usmjerene na jačanje povezanosti mladih Hrvata s Hrvatskom. Poseban naglasak bit će stavljen na očuvanje hrvatskog identiteta, jezika i kulture, ali i na stvaranje novih prilika za obrazovanje, umrežavanje i suradnju mladih iz hrvatskih zajednica diljem svijeta.

Novoosnovani Savjet je savjetodavno tijelo zamišljeno kao platforma kroz koju će mladi iz različitih država moći zajednički iznositi prijedloge i potrebe svojih zajednica te aktivnije sudjelovati u oblikovanju politika koje ih se izravno tiču, a mandat je četiri godine.

M. V. R.

Međunarodni stručni skup u Puli

Odgojitelji, učitelji i nastavnici na stručnom usavršavanju

U Puli je od 21. do 24. srpnja održan Međunarodni stručni skup za odgojitelje, učitelje i nastavnike pripadnike hrvatske nacionalne manjine i hrvatskog iseljeništva, u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje. Na ovogodišnjem skupu sudjelovalo je osamdesetak sudionika iz 14 zemalja, među kojima je i 30 odgojitelja, učitelja i nastavnika iz Srbije koji izvode nastavu na hrvatskom jeziku.

Program je započeo nastupom Kulturno-umjetničkog društva *Uljanik*, koji je bio uvod u upoznavanje istarske kulture, središnje teme ovogodišnjega stručnog skupa.

Na svečanom otvaranju sudionike je pozdravila ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje mr. sc. **Katarina Milković** koja je istaknula kako je ovaj stručni skup jedan od vidova kontinuirane podrške Vlade i Agencije za odgoj i obrazovanje odgojiteljima, učiteljima i nastavnicima koji svakodnevno potvrđuju da se hrvatski jezik, kultura i identitet mogu uspješno njegovati i izvan Hrvatske.

»Ovdje vas je doveo interes za predavanja istaknutih savjetnika, stručnjaka iz prakse, predavanja koja će obuhvatiti i obraditi brojne teme iz povijesti i jezika istarskoga kraja, likovne i glazbene umjetnosti, te sakralne i kulturne baštine, s posebnim naglaskom na njegovanje hrvatske tradicije i nacionalnog identiteta. Raznolikost iskustava i zajednička predanost i posvećenost očuvanju hrvatskoga jezika i kulture te poticanje razvoja sustava obrazovanja daju ovom međunarodnom stručnom skupu posebno značenje i vrijednost«, rekla je Milković.

U ime Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih sudionike stručnog skupa pozdravila je državna tajnica **Zrinka Mužić Bikić** koja je naglasila kako je ovaj skup primjer zajedničkih napora i ulaganja u kvalitetu obrazovanja, kao i potpora očuvanju hrvatskog identiteta.

»Osobito me raduje što se na ovom skupu okupilo osamdesetak sudionika iz čak 14 zemalja. Ta brojka svjedoči o snazi i vitalnosti hrvatskih zajednica izvan domovine, ali i o vašoj predanosti poslu koji nadilazi granice učionice. Vi ne prenosite samo znanje, vi čuvate jezik, povijest, kulturu i vrijednosti koje povezuju generacije Hrvata bez obzira na to gdje žive. Uloga odgojitelja, učitelja i nastavnika u hrvatskim manjinskim zajednicama i iseljeništvu od neprocjenjive je važnosti. Kroz vaš svakodnevni rad mladi ljudi razvijaju osjećaj pripadnosti i grade povezanost s hrvatskim jezikom i kulturnom baštinom«, rekla je Mužić Bikić.

Osim odgojitelja, učitelja i nastavnika iz inozemstva na stručnom skupu sudjelovali su i ravnatelji i učitelji iz istarskih osnovnih i srednjih škola koji u nastavi njeguju zavičajni identitet, kulturnu i povijesnu baštinu. Stoga je stručni skup zamišljen i kao razmjena dobrih praksi. Program se sastojao od predavanja, radionica, stručnih obilazaka povijesnih i prirodnih lokaliteta – Pule, Rovinja, srednjovjekovnog gradića Svetvinčenata i nacionalnog parka i arheološkog nalazišta *Brijuni*.

A. G.

U Maloj Bosni obilježena 36. obljetnica DSHV-a

Poziv na raspisivanje unutarstranačkih izbora

Oko stotinu članova, simpatizera i utemeljitelja okupilo se u srijedu, 15. srpnja, na dan osnutka DSHV-a u Maloj Bosni na obilježavanju 36. obljetnice stranke.

Obilježavanje je organizirao Mjesni odbor DSHV-a Mala Bosna, koji je, prema riječima njegova predsjednika **Vinka Stantića**, i ove godine bio primoran preuzeti organizaciju jer je, kako je rekao, »stranka zaključana, DSHV blokiran, a **Tomislavu Žigmanovu** istekao je mandat«.

»Ljudi su se večeras okupili oko nas, mi oko ljudi, a Žigmanov neka pokaže svoje ljude. Neka raspiše izbore da vidimo tko je gdje. Ništa drugo ne treba – samo jedni poštene, regularni izbori«, kazao je Stantić.

Zamjenik predsjednika stranke u mandatu od 2021. do 2025. godine **Goran Kaurić** istaknuo je kako je dan osnutka DSHV-a najznačajniji datum u povijesti stranke. Izrazio je zadovoljstvo što se obilježavanje drugu godinu zaredom održava u Maloj Bosni, koju je ocijenio vrlo aktivnim mjesnim odborom, ali i žaljenje što se članovi ne mogu okupiti u prostorijama stranke.

»To je dom koji su osnovali naši utemeljitelji prije 36 godina. DSHV je jedna od najstarijih stranaka u Srbiji. Siguran sam i vjerujem da ćemo uspjeti u razumnom roku vratiti stranku demokratskim načelima i uvesti je u

izborni proces te izabrati legitimno vodstvo koje će imati mandat voditi stranku u narednom razdoblju. Nažalost, više od godinu dana nije sazvano nijedno tijelo stranke, brave su promijenjene i meni je već jako teško kao čovje-

ku funkcionirati u ovakvom sustavu koji nije demokratski. Siguran sam da blokadu kakvu prolazimo nije doživjela nijedna stranka u ovoj zemlji. Imamo čovjeka koji želi voditi stranku bez izbora, koji nema legitimitet i koji se, što je još opasnije, u javnosti predstavlja kao predsjednik stranke, što očito nije. Uskoro ćemo s članstvom morati pronaći način da sazovemo skupštinu i izaberemo legitimno vodstvo«, kazao je Kaurić i dodao kako je tijekom proteklih godinu dana postalo jasno da su i utemeljitelji stranke prepoznali ozbiljnost situacije.

Prema njegovoj ocjeni, izuzmu li se devedesete godine i stradanje hrvatskog naroda, DSHV se danas nalazi u najvećoj političkoj krizi od svoga osnutka.

»Ovo vodi stranku u potpuno uništenje, u smjeru da izgubi birače, jer kada stranka ne funkcionira, kada

politički ne djeluje, kada čelnici stranke ne idu među narod, glasači gube interes za stranku. Zato mi je drago da su utemeljitelji večeras s nama, na čelu s **Belom Tonkovićem**, i siguran sam da ćemo s njima uspjeti izvući stranku iz, smijem reći, najveće krize do sada«, kazao je Kaurić.

Prvi predsjednik DSHV-a **Bela Tonković** predstavio je okupljenima novoosnovani Klub utemeljitelja DSHV-a, osnovan 30. lipnja ove godine.

»Svi smo umirovljenici, ali s dugogodišnjim iskustvom, znanjem i voljom da svoje osobne interese stavimo u drugi plan u odnosu na interese Hrvata. To nije nikakav rascjep u DSHV-u, nego skupina ljudi koja želi razgovarati u okviru u kojem imamo zajednički jezik i zajedničke ciljeve te koja je prošla i sito i rešetio tijekom ovih 36 godina. I ništa više. Kada budu izbori, novoizabranom vodstvu Klub će se staviti na raspolaganje i ponuditi svoje usluge. Koliko se to prihvati, toliko je dobro, a koliko ne, nikome ništa«, poručio je Tonković.

M. V. R.

Afrička svinjska kuga ponovno ugrožava svinjogojstvo u regiji

Zaraza se širi s obje strane granice

U Srbiji je od početka godine uginulo ili usmrćeno više od 28.000 svinja, dok je u Hrvatskoj do 21. srpnja potvrđeno 99 izbijanja bolesti. Nadležni upozoravaju kako širenju virusa, uz divlje svinje, najviše pridonose nepri-državanje biosigurnosnih mjera i nekontrolirano premještanje životinja

Kako navodi Radiotelevizija Srbije, afrička svinjska kuga bila je, prema podacima zaključenim s 18. srpnja, aktivna u sedam okruga, 12 općina i 52 mjesta. Na 618 gospodarstava do tada je uginulo ili usmrćeno 28.380 svinja. Izvanredna situacija zbog širenja bolesti proglašena je na području Rume, Obrenovca, Šapca i dijela teritorija Srijemske Mitrovice. Najteže stanje zabilježeno je u Rumi, gdje je, prema riječima srbijanskog ministra poljoprivrede **Dragana Glamočića**, usmrćeno oko 20.000 svinja. Posebno velik udarac svinjogojstvu predstavljala je pojava bolesti na farmi *Mistral komerc* u Hrtkovcima. RTS navodi kako je ondje početkom srpnja usmrćeno više od 11.000 životinja, među

sterne s dezinfekcijskim sredstvima. Najavljeni su i stroži nadzori gospodarstava, kontrolirani odstrjel divljih svinja te oštrije kazne za one koji ne prijavljuju bolest ili se ne pridržavaju propisanih mjera.

S ozbiljnim širenjem afričke svinjske kuge suočava se i Hrvatska. Prema podacima hrvatskog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, zaključno s 21. srpnja u toj je zemlji tijekom 2026. potvrđeno ukupno 99 izbijanja bolesti na objektima na kojima se drže svinje. Od ukupnog broja, 50 izbijanja zabilježeno je u Osječko-baranjskoj, a 49 u Virovitičko-podravskoj županiji. Radi suzbijanja bolesti usmrćeno je oko 3.758 svinja. Istodobno su potvrđena 184 slučaja afričke svinjske kuge među divljim svinjama, od kojih čak 181 u Osječko-baranjskoj županiji, dva u Vukovarsko-srijemskoj i jedan u Virovitičko-podravskoj županiji. Kako prenosi HRT, najveće područje širenja zaraze nalazi se uz granicu zapadnog dijela Osječko-baranjske i istočnog dijela Virovitičko-podravске županije. Međutim, pojava bolesti na području Baranje te u drugim dijelovima Osječko-baranjske županije pokazuje kako se virus više ne zadržava samo unutar prvotno zahvaćenog prostora. Nadležni posebno upozoravaju na opasnost ilegalnog premještanja životinja iz zaraženih područja. Hrvatski ministar poljoprivrede **David Vlačić** izjavio je za HRT kako upravo takva premještanja predstavljaju jednu od najvećih prijetnji daljnjem širenju bolesti. Najavljeni su dodatni veterinarski nadzori, revizija biosigurnosnih uvjeta na svinjogojskim gospodarstvima te snažnije uključivanje lovaca u smanjenje populacije divljih svinja na najugroženijim područjima. Hrvatske vlasti strahuju i od približavanja zaraze velikim proizvodnim sustavima. Cilj je, kako je poručio Vlačić, očuvati što veći dio zdrave proizvodnje, omogućiti pravodobni plasman zdravih svinja i izbjeći usmrćivanje životinja koje nije nužno.

Afrička svinjska kuga ne predstavlja opasnost za zdravlje ljudi, ali posljedice za proizvođače i cjelokupno tržište mogu biti velike. Osim izravnog gubitka životinja, pojava bolesti donosi zabranu prometa, prekid proizvodnje, troškove dezinfekcije i dugotrajan oporavak gospodarstava. Zbog toga će daljnji razvoj situacije u Srbiji i Hrvatskoj uvelike ovisiti o brzini prijavljivanja novih slučajeva i dosljednom provođenju biosigurnosnih mjera.

Priredio: Ivan Ušumović

kojima oko 1.100 rasplodnih krmača, približno 5.000 prasadi i nekoliko tisuća tovljenika. Prethodno je na manjim gospodarstvima u Srijemskom i Mačvanskom okrugu te na području Beograda usmrćeno više od 10.000 svinja.

Zaraza se proširila i prema sjeveru Vojvodine. Nova žarišta potvrđena su u Bezdanu, nedaleko od granice s Hrvatskom, kao i u Žablju i Gospođincima u Južnobačkom okrugu. Kako je Glamočić izjavio za RTS, podaci s terena nisu dobri, a širenju virusa dodatno pogoduju migracije divljih svinja. Rekordno nizak vodostaj Dunava divljim svinjama na pojedinim mjestima olakšava prelazak rijeke, čime se povećava opasnost od prenošenja bolesti na nova područja.

Nadležne službe pojačale su kontrolu vozila koja prevoze stoku, a u pojedinim naseljima postavljene su ci-

Okončana blokada graničnog prijelaza Neštin – Ilok

Privremeno rješenje za mještane Vizića i Neština

Nakon sedam dana, u ponedjeljak poslijepodne, završena je blokada graničnog prijelaza Neštin – Ilok. Prijelaz su blokirali mještani Neština i Vizića zbog primjene europskog Sustava ulaska i izlaska (EES), koji je stanovnicima ovih pograničnih mjesta stvorio neočekivane poteškoće. Zbog ograničenja broja ulazaka u Europsku uniju nisu mogli najkraćim putem putovati do Bačke Palanke, gdje rade, školuju se i koriste zdravstvene usluge. Za stanovnike ovih pograničnih mjesta, kao putnike u tranzitu, u dogovoru s hrvatskom stranom nađeno je privremeno rješenje.

Kako su tijekom prosvjeda isticali mještani, zbog specifičnog geografskog položaja njihova su sela upućena na prolazak kroz Hrvatsku kako bi stigli do Bačke Palanke u Srbiji. Ondje rade, školuju se, koriste zdravstvene usluge te obrađuju poljoprivredna zemljišta.

Za stanovnike ova dva sela alternativni prometni pravci predstavljaju veliko opterećenje. Umjesto najkraće rute preko Hrvatske, do Bačke Palanke mogu stići obilaznim putem preko Suseka, Banoštora, Čerevića, Beočina, Rakovca, Ledinaca, Srijemske Kamenice, Novog Sada, Veternika, Futoga, Begeča, Gložana i Čelareva. Druga je mogućnost korištenje dviju skela, udaljenih 17, odnosno 25 kilometara, no njihov plovidbeni red dodatno otežava svakodnevna putovanja.

Problem je nastao zato što se svaki prolazak kroz hrvatski teritorij evidentira kao ulazak u schengenski prostor, pa se stanovnicima koji nemaju pravo na neograničen broj ulazaka svaki tranzit uračunava u dopušteni boravak. Zbog toga dio mještana više nije mogao svakodnevno prelaziti granicu.

Nakon višednevne blokade postignuto je privremeno rješenje za stanovnike ovih dvaju pograničnih sela.

Zoran Milanov, član Savjeta Mjesne zajednice Bačka Palanka, izjavio je za RTS kako je u nedjelju započela primjena privremenih mjera koje će vrijediti do sklapanja bilateralnog sporazuma između Srbije i Hrvatske.

»Svi stanovnici s prijavljenim prebivalištem u Neštinu i Viziću, koji posjeduju putovnicu, imaju pravo podnijeti zahtjev za odobrenje u okviru Nacionalnog programa

olakšica Republike Hrvatske. Nakon odobrenja ta će se olakšica evidentirati u njihovoj putovnici te će prilikom tranzitnog prolaska najkraćim putem do Bačke Palanke biti izuzeti od obračuna dana boravka u schengenskom prostoru«, rekao je Milanov.

Prema postignutom dogovoru, dopušten je isključivo tranzit prema Bačkoj Palanki i natrag. Ulazak dublje na teritorij Hrvatske i dalje je moguć, ali se u tom slučaju primjenjuju uobičajena schengenska pravila te se dani provedeni u Europskoj uniji uredno evidentiraju.

Milanov je istaknuo da se ovim rješenjem građanima pruža pravna sigurnost te se izbjegavaju situacije u kojima su bili suočeni s usmenim upozorenjima o mogućim

FOTO: screenshot HAK

novčanim kaznama ili višegodišnjim zabranama ulaska u Europsku uniju.

Veljko Odalović, član izaslanstva Vlade Srbije za pregovore s Vladom Hrvatske o graničnim prijelazima, izjavio je za RTS da je Srbija inicirala razgovore s hrvatskom stranom te da bi ovo pitanje trebalo trajno riješiti bilateralnim sporazumom.

»Dobro je što je problem privremeno riješen, što su prosvjedi završili i što će stanovnici ponovno moći koristiti prava koja su imali i ranije. No, ovo je ujedno pokazatelj da se ovom pitanju mora pristupiti sustavno te da bi hrvatska strana trebala prihvatiti našu inicijativu za razgovore kako bi se pronašlo trajno rješenje«, rekao je Odalović.

Z. V.

Vladimir Brnardić, v. d. urednika Programa za Hrvate izvan Republike Hrvatske HRT-a

Između identiteta, informiranja i povezivanja hrvatskih zajednica

FOTO: Blaženka Dragašević / HRT

Afirmacija hrvatskih zajednica svakako je obveza HRT-a kao hrvatskog javnog medija, ali ne treba bježati od osjetljivih i kritičkih tema te svatko ima prostora ne samo za folklor i manifestacije već i za probleme. Pri tome treba paziti da takve objave ne naštetе lokalnoj zajednici i ne stvore joj još veće probleme

Intervju vodila: Zlata Vasiljević

Dolaskom na mjesto vršitelja dužnosti urednika Programa za Hrvate izvan Hrvatske Hrvatske radiotelevizije **Vladimir Brnardić** preuzeo je odgovornost za jedinstven medijski prostor koji povezuje hrvatske zajednice diljem svijeta. Nakon više od dva desetljeća rada u dokumentarnom programu HRT-a, danas želi dodatno otvoriti Program prema digitalnim platformama, mlađim naraštajima i suvremenim načinima komunikacije, pritom ne zanemarujući ni teme koje nadilaze folklor i manifestacije. Brnardić je programski cilj opisao kao stvaranje »mosta« preko kojega bi Hrvati iz različitih dijelova svijeta mogli vidjeti što rade druge hrvatske zajednice, razmjenjivati iskustva i povezivati se.

U razgovoru za *Hrvatsku riječ* govori o izazovima praćenja hrvatskih zajednica u Bosni i Hercegovini,

među nacionalnim manjinama i iseljeništvu, o potrebi očuvanja identiteta, mogućnostima suradnje s medijima izvan Hrvatske te o planovima da *Glas Hrvatske* postane mjesto susreta i povezivanja Hrvata, bez obzira na to gdje žive.

► **Nakon dugogodišnjeg rada u dokumentarnom programu preuzeli ste vođenje Programa za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Što Vas je privuklo tom izazovu i kakvu ste viziju imali kada ste prihvatili ovu dužnost?**

Nakon više od 25 godina provedenih u Dokumentarnom programu kao novinar i urednik emisije *TV kalendar* pa potom i osam godina kao urednik samog Dokumentarnog programa nekako sam osjetio da je vrijeme za promjenu, a i otvorila se prilika odlaskom prijašnjeg urednika u mirovinu. Kako sam već ranije surađivao s ovim programom kreirajući za njih neke sadržaje poput dokumentarnih serijala *Otkrivamo Hrvatsku* i *Hrvatska moj izbor* znao sam otprilike čime se bave i kako Program funkcionira. Privuklo me to što je Program za Hrvate izvan Hrvatske zapravo mala radio-televizija unutar Hrvatske radiotelevizije koji obuhvaća i televiziju i radio i multimediju (portale i društvene mreže). Televiziju sam poznao, a izazov je bio radio i multimedijске platforme na kojima ranije nisam radio kao i mogućnost proizvod-

nišnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske koji ga od tada redovito djelomično i financira. Danas Samostalni odjel Programa za Hrvate izvan Hrvatske obuhvaća 10-ak stalno zaposlenih novinara i urednika te se oslanja na 50-ak stalnih vanjskih suradnika kao i na cjelokupnu infrastrukturu i ljude HRT-a što uključuje i sve naše TV centre diljem Hrvatske kao i dopisništvo u BiH. Po tome smo zasigurno najjači medij u Hrvatskoj i izvan nje koji sveobuhvatno prati cjelokupnu hrvatsko iseljeništvo i hrvatsku nacionalnu manjinu. Naime, osim hrvatske, imamo još redakcije na engleskom, španjolskom i njemačkom jeziku što nas čini jedinstvenim u cjelokupnom medijskom prostoru. Razvoj Programa usmjeravamo na što veću proizvodnju različitih sadržaja koje pak sve više prevodimo i objavljujemo na društvenim mrežama. Osim toga, usmjereni smo i na bogatu arhivu HRT-a gdje se također može pronaći mnogo zanimljivih sadržaja koji bi mogli interesirati našu publiku. Time želimo doći do što više pratitelja, gledatelja i slušatelja koje želimo informirati, zabaviti i podučiti, a posebno do mlađe publike.

► **Program prati Hrvate u Bosni i Hercegovini, autohtone hrvatske manjine u europskim državama, iseljeništvo i povratnike. Kako pronaći ravnotežu između tako različitih zajednica, njihovih tema i očekivanja?**

Svakako nije lako, kao i općenito, zadovoljiti sve, no postoje neke zajedničke teme koje zanimaju sve, ali imamo i specijalizirane sadržaje koji su usmjereni na neku od ranije spomenutih hrvatskih zajednica. Tako za Hrvate u Bosni i Hercegovini imamo televizijsku emisiju *Pogled preko granice* i radijsku emisiju *Iz života Hrvata u BiH*. Za ostale imamo televizijske emisije *Glas domovine* i *Globalna Hrvatska* te radijske emisije *Hrvatima izvan domovine* i *Gost Glasa Hrvatske* te druge radijske emisije. Ovdje su se idealnima pokazali web portali i društvene mreže (Facebook, Instagram, Youtube i X) koje imamo na četiri jezika: hrvatskom, engleskom, španjolskom i njemačkom (*Glas Hrvatske*, *The Voice of Croatia*, *La Voz Croatie* i *Stimme Kroatiens*). To je ukupno 20 multimedij-skih platformi preko kojih nastojimo pronaći tu ravnotežu, ali i doći do publike.

► **Prema kojim kriterijima odlučujete koje će teme i zajednice dobiti više prostora? Koliko su Vam pri-tom važne inicijative koje dolaze iz samih hrvatskih zajednica izvan Hrvatske?**

Uistinu nastojimo pokriti što više zajednica diljem svijeta što s obzirom na njihovu rasprostranjenost nije nimalo jednostavno. Koliko možemo nastojimo ih obići i snimiti, posebice ako imamo neki povod. Tako primjerice ove godine idemo u Seattle u Sjedinjene Američke Države na 10. ACAP (susret Udruge hrvatsko-američkih profesionalaca) i tom prilikom posjetit ćemo tamošnju zajednicu i njihov *Croatiafest*, ali i hrvatsku zajednicu u susjednom Vancouveru u Kanadi. Svakako su bitne inicijative iz samih zajednica koje nas pozivaju i spremne su nas ugostiti, ali s druge strane danas je video oprema postala jeftinija i pristupačnija. Osim toga, svatko ima mobitel i može nešto fotografirati, snimiti, napisati nekoliko bitnih

Tko je Vladimir Brnardić?

Vladimir Brnardić rođen je 1973. u Zagrebu, diplomirao je povijest, a na HRT-u od sredine 1990-ih radio kao novinar, scenarist, redatelj i urednik dokumentarnih projekata. Od 2016. do 2024. bio je na čelu Dokumentarnog odjela Hrvatske televizije, a poznat je i po radu na *TV kalendaru* te brojnim povijesnim i dokumentarnim filmovima.

nje i oblikovanja vlastitog programa. Drugi izazov bio je i tema hrvatskog iseljeništva kojega sam se ponekada doticao kroz priloge u emisiji *TV kalendar*, ali i u dokumentarnim filmovima poput filma *Heroji se ne zaboravljaju – Petar Herceg Tomić* o američkom junaku Pearl Harboura hrvatskog podrijetla iz Prologa kod Ljubuškoga. Osim toga, da se malo našalimo, ali je istinito, potencijalna publika je brojnija jer više Hrvata živi izvan Hrvatske nego u Hrvatskoj!

► **Samostalni odjel za Hrvate izvan Hrvatske djeluje je od 2016. godine. Što je on danas u smislu trajanja programa, angažiranih novinara, snimatelja, rada na terenu? Kako danas gledate na njegov razvoj i što smatrate njegovom najvažnijom zadaćom?**

Samostalni odjel za Hrvate izvan Hrvatske djeluje od 2016. godine, a nastao je spajanjem *Glasa Hrvatske* i *Slike Hrvatske* koji su postojali puno ranije, prvo *Glas Hrvatske* kao radijski program te potom i *Slika Hrvatske* kao televizijski program. Fuzioniranjem ova dva programa novi *Glas Hrvatske* dobio je i institucionalnu potporu Sre-

informacija o nekom događaju i poslati nama. Mi ćemo to rado objaviti i po potrebi prevesti na ostale jezike i objaviti na ostalim našim mrežama ili portalima. Tako da smo po tom pitanju otvoreni za svaku vrstu suradnje, naravno uz poštivanje novinarskih i tehničkih standarda.

► **Gdje vidite granicu između afirmacije hrvatskih zajednica i obveze javnog medija da otvara i osjetljivije ili kritičke teme? Odnosno, ima li prostora za teme koje nisu samo folklor, manifestacije, već govore i o problemima?**

Afirmacija hrvatskih zajednica svakako je obveza HRT-a kao hrvatskog javnog medija, ali ne treba bježati od osjetljivih i kritičkih tema te svakako ima prostora ne samo za folklor i manifestacije već i za probleme. Pri tome treba paziti da takve objave ne naštetite lokalnoj zajednici i ne stvore joj još veće probleme. S druge strane, nažalost, svjedočimo podjelama unutar hrvatskih zajednica i tu je teško ostati neutralan tako da nastojimo ne zazimati stranu, iznijeti i objaviti sve strane priče, ali prije svega biti konstruktivni i afirmativni.

► **Kako približiti Program mladima hrvatskog podrijetla koji hrvatski jezik govore slabo ili ga uopće ne govore? Razmišljate li o novim formatima poput video podcasta ili sadržaja za društvene mreže?**

Mladi su svakako jedan od naših ciljeva kojima se pokušavamo približiti putem društvenih mreža kao što sam naveo i sve više sadržaja stavljamo tamo. Pri tome nastojimo da hrvatski jezik ostane u originalu, a ako prevodimo na ostale jezike to činimo tako da sadržaje titlamo tako da se hrvatski uvijek čuje. Za sada imamo jedan podcast *Hometeam* na engleskom jeziku o sportu. Napravili smo pilot-epizode podcasta *Sidro* s prijevodom na sve jezike za Ministarstvo demografije i useljništva o izazovima povratništva i useljavanja u Hrvatsku, ali još uvijek čekamo njihovo zeleno svjetlo za daljnju proizvodnju. Postoje

brojne ideje za podcaste, ali problem je financijske prirode. Iako smo neizmerno zahvalni Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske kao i Vladi Hrvatske na financiranju *Glasa Hrvatske* kao multimedijske platforme namijenjene proizvodnji i emitiranju programa za Hrvate izvan Hrvatske, potrebno je reći da su ova sredstva, kao i pretplata HRT-a, već više od desetljeća na istoj razini, odnosno u istom iznosu. U međuvremenu Hrvatska je uvela euro, imali smo i imamo inflaciju tako da su troškovi proizvodnje znatno porasli i danas je vrlo teško s istim sredstvima održavati i sadašnju proizvodnju, a kamoli napraviti neki novi i veći iskorak.

► **Imali ste priliku obići brojne hrvatske zajednice izvan Hrvatske. Jesu li Vas neka iskustva ili susreti posebno iznenadili ili ostavili snažan dojam?**

Iskreno, za sada, osim Vojvodine i BiH još nisam uspio obići mnogo hrvatskih zajednica, ali sam sreo dosta predstavnika hrvatskih zajednica na Savjetima Vlade i na 7. hrvatskom iseljeničkom kongresu. Ono što me iznenadilo je prvenstveno njihova nevjerojatna ljubav prema Hrvatskoj. Što se tiče Vojvodine, iznenadilo me bogatstvo kulture i običaja hrvatske zajednice ondje kao i otvorenost ljudi.

► **Koliko, po Vašem mišljenju, prosječan gledatelj HRT-a poznaje život Hrvata u Srbiji, Mađarskoj, Rumunjskoj ili drugim manjinskim zajednicama? Može li upravo Vaš Program pridonijeti boljem upoznavanju, povezivanju zajednica?**

Smatram da prosječan gledatelj HRT-a još uvijek premalo poznaje život Hrvata izvan Hrvatske, posebno s obzirom na njihovu brojnost kao i njihovu bogatu višestoljetnu povijest. Upravo je zadaća našeg programa mijenjati taj narativ, a želja je ne samo da javnost u Hrvatskoj upozna hrvatske zajednice u svijetu već bismo voljeli da *Glas Hrvatske* postane platforma na kojoj bi se sve hrvat-

ske zajednice diljem svijeta međusobno mogle upoznati i preko te platforme i povezati.

► **Kada priča iz neke hrvatske manjinske zajednice postaje nacionalno važna tema? Što mora imati da bi našla mjesto u programu Hrvatske televizije ili Hrvatskoga radija?**

Prije svega priča mora biti autentična, informativna i zanimljiva, izazvati emociju i po mogućnosti biti afirmativna. Također nam je važno očuvanje jezika i kulture, kao i njegovanje ovih bogatstava kroz različite djelatnosti i manifestacije, a uvijek su nam zanimljivi i mladi, njihov način života te prihvaćanja i njegovanja svojih korijena.

► **Koliko su danas Hrvati u Srbiji zastupljeni u Programu? Postoji li prostor da se više govori i o zajednicama izvan Subotice – o Hrvatima u Srijemu, šokačkom Podunavlju, Somboru, Banatu i Beogradu?**

Ove godine Hrvati u Srbiji zastupljeni su u programu prvenstveno kroz televizijsku emisiju *Globalna Hrvatska* i radio emisiju *Hrvatima izvan domovine* te naše web portale i društvene mreže. Početkom ove godine naša tv-ekipa i novinar društvenih mreža bili su nekoliko dana u Zemunu, Beogradu i Subotici i o tome napravili nekoliko priloga, a kolegica priprema i 26-minutni dokumentarni film. Počeli smo i svakako ćemo pratiti ovogodišnju *Dužijancu*, a pratili smo slučaj vrtića u Tavankutu kao i njihovu skupinu HKPD-a *Matija Gubec* na ovogodišnjoj 60. jubilarnoj Smotri folkloru u Zagrebu te aktivnosti Fondacije *Antun Gustav Matoš* iz Beograda.

► **U Srbiji djeluju mediji na hrvatskom jeziku, svakako je najznačajnija NIU *Hrvatska riječ*, koja ima i svoj studio TV Matica. Vidite li mogućnost intenzivnije suradnje s HRT-om kroz razmjenu priloga, zajedničke produkcije, edukaciju ili mentorski rad?**

Za suradnju smo uvijek otvoreni na svim poljima – od razmjene priloga, zajedničke produkcije, edukacije svih vrsta, mentorskog rada. HRT ima svoju Akademiju kroz

koju obučava različite vrste medijskih djelatnika, a svi su uvijek dobrodošli u naš Odjel na bilo koji oblik rada, učenja i suradnje.

► **Što biste željeli ostvariti u sljedeće dvije-tri godine? Postoje li projekti ili iskoraci po kojima biste voljeli da gledatelji prepoznaju Program za Hrvate izvan Republike Hrvatske?**

Prije svega ono što nastojim je promijeniti narativ i način emitiranja. U tome se vodim motom »Prvo digitalno!« (Digital first!) u smislu kada imamo neku vijest ili prilog da ga odmah objavljujemo na digitalnim platformama – web portalu i društvenim mrežama bez toga da čekamo da to bude u nekoj od naših emisija. Također, volio bih da što više sadržaja tako objavljujemo jer danas ti mediji imaju veći doseg i da ih ujedno prevodimo. Želio bih pokrenuti podcaste za kojih ideja i tema ne nedostaje, ali nedostaje financijskih sredstava. Također, volio bih da snimimo više dokumentarnih filmova i serija. Primjerice, smatram da su Katolička crkva i hrvatske katoličke misije, kulturno-umjetnička društva te sportski klubovi stupovi oko kojih se okupljaju naše zajednice vani i gdje se gaji i čuva identitet te da mnogi od njih zaslužuju da se njihova priča ispriča na taj način. Mnogo je tu zanimljivih biografija svjetski poznatih, ali i možda manje poznatih, ali uspješnih ljudi hrvatskoga podrijetla koji su ponosni na to podrijetlo i smatraju da su im vrijednosti usađene u obitelji pomogle da postanu uspješni. Sama prošlost nudi brojne zanimljive priče o višestoljetnoj povijesti hrvatskih nacionalnih manjina u susjednim zemljama i iseljavanja te života u dijaspori. Svakako bih volio da ispričamo priču o doprinosu hrvatskih manjina i iseljeničtva samostalnosti i neovisnosti Hrvatske. I na kraju, kao što sam naveo, želio bih da *Glas Hrvatske* bude središnja platforma na kojoj će svatko u Hrvatskoj ili bilo kojem dijelu svijeta naći zanimljive sadržaje i informacije o Hrvatskoj kao i informacije o bilo kojoj hrvatskoj zajednici bilo gdje u svijetu!

Graditelji crkava u Đurđinu i Maloj Bosni

Crkva sv. Josipa Radnika
Đurđin, 1935.
foto: Nada Sudarević (Hrvatska riječ)

Crkva Presvetog Trojstva
Mala Bosna, 1931.
foto: Nada Sudarević (Hrvatska riječ)

BALTAZAR
BOLTO DULIĆ

(Đurđin, 1905. – Subotica, 1982.)

STJEPAN
PODHORSKY

(Zagreb, 1875. – Zagreb, 1945.)

Baltazar Dulić je, u suradnji s Karlom Molczerom, projektirao crkvu sv. Josipa Radnika u Đurđinu a Stjepan Podhorsky autor je projekta za crkvu Presvetog Trojstva u Maloj Bosni

na i kćerku **Branku**. Njegov unuk **Vidor Fabijan** uspješan je arhitekt u Zagrebu.

Bolto Dulić je nakon osnovne škole u Đurđinu završio gimnaziju u Subotici, a potom je 1930. diplomirao na Arhitektonskom odjelu Tehničkog fakulteta u Zagrebu. Po povratku u Suboticu kratko je radio kod inženjera **Lea Strassa**, a potom u građevnom poduzeću inženjera **Karla Molczera**. Krajem 1930-ih izgradio je svoju obiteljsku kuću u stilu moderne u Bogovićevoj ulici. Od 1937. do 1940. Dulić je radio na željeznici, kao i tijekom rata sve do 1945. godine. Renovirao je zgradu željezničkog kolodvora u Subotici 1941. kada je uklonjena fasadna opeka s pročelja, obnovljen interijer te postavljena

česma s kamenom vazom kod carinarnice. Okupacijske vlasti poslale su ga jedno vrijeme u podkarpatsko mjesto Máramarossziget (danas Sighetu Marmatiei). Nakon rata predavao je u subotičkoj Srednjoj tehničkoj školi 1945. – 1947. Potom je 1947. godine planskom raspodjelom poslan u Skoplje u tamošnji Projektantski biro te gradi sindikalne domove u Strugi i Ohridu (1947.). Poslije devet mjeseci vraća se u Suboticu, te biva postavljen za upravnika Urbanističkog zavoda gdje radi sve do 1955. godine. Skupa s **Franjom De Negrijem** izradio je regulacijski plan Subotice (1952.) koji je usvojen od Narodnooslobodilačkog odbora grada. Dulić zatim prelazi u projektno poduzeće *Arhitekt* u Subotici u kojemu kratko obavlja dužnost direktora i glavnog projektanta. Zatim 1961. godine dobiva poziciju profesora

Zajednički kalendar hrvatskih manjinskih institucija u Srbiji za 2026. godinu prikazuje odabrana djela hrvatskih arhitekata u Srbiji. Mjesec srpanj predstavljaju radovi arhitekata **Baltazara Dulića** i **Stjepana Podhorskog**.

Dulić – školovanje i karijera

Baltazar Bolto Dulić (Đurđin, 1905. — Subotica, 1982.), uz **Titusa Mačkovića**, najznačajniji je arhitekt iz redova bunjevačkih Hrvata. Bio je najstarije od troje djece roditelja **Lazara Dulića** i **Konstance (Koce)**, rođene **Ostrogonac**. Oženio je **Julku Skenderović**, s kojom je imao kćerke **Ljiljanu** i **Nevenku**, te sina **Mari-**

na Višoj tehničkoj građevinskoj školi u Subotici (kasnije Građevinskom fakultetu) gdje je uposlen do odlaska u mirovinu 1974. godine. Biskup **Matiša Zvekanović** 1963. imenuje Boltu Dulića za biskupskog stručnog savjetnika za pitanja arhitekture i inženjerskih radova. Dulić je bio i predsjednik Društva inženjera i tehničara Subotice (1945. – 1954.).

Objekti diljem Subotice

U razdoblju nakon Drugog svjetskog rata Bolto Dulić projektirao je nekoliko tvornica, zgrada javnih namjena, stambenih zgrada i blokova u Subotici. Projektirao je objekte tvornice *Mladost* (1949.), *8. mart* (1951.), stambene zgrade na Senčanskoj cesti u Subotici. Na Paliću je projektirao Ljetnu pozornicu (1950.) i terasu na Muškom štrandu (1962.). Od njegovih sakralnih objekata izdvajaju se župne crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu (1935.), sv. Ivana Krstitelja u Hajdukovu (1936. – 1938.) i sv. Adalberta u Bačkom Petrovcu (1938., s Karlom Molczerom), sjemenište *Paulinum* (1965.) i svećenički dom *Jozefinum* u Subotici (1971.) te župna crkva Marija Majka Crkve u subotičkom predgrađu Aleksandrovu (1982.). Bolto Dulić je izveo i brojne adaptacije i restauratorske zahvate: obnovio je samostan i crkvu na otoku sv. Juraj u bokokotorskom zaljevu, župne domove i svetišta s oltarima u Baču, Bajmaku, Đurđinu, Monoštoru, Kelebiji, Malom Iđošu, Temerinu, Subotici i drugdje.

Projektirao je zgradu tzv. SIŽ-a, subotičkog Zavoda za socijalno osiguranje (1959.) te Ekonomskog fakulteta i studentske menze (1960.).

Crkva sv. Josipa Radnika u Đurđinu

Velika udaljenost u odnosu na najbliže crkve (Đurđin je od 1913. pripadao žedničkoj župi) dovela je do po-

trebe izgradnje crkvenog objekta u selu. Tako je 1923. osnovana prva đurđinska crkvena općina čiji je prvi predsjednik bio **Lazar Dulić**, otac Baltazara Dulića. Nakon desetljeća zatišja, odnosno prikupljanja sredstava, mladi arhitekt dobio je prvu priliku za realizaciju značajnog objekta, te je 1933. izradio nacrt skupa s Karlom Molczerom. Mještani Đurđina financirali su izgradnju crkve, a **Marijan Jaramazović** darovao je zemljište na komu je izgrađen novi župni objekt. U travnju 1935. **Blaško Rajić**, tada generalni vikar, blagoslovio je predviđeno mjesto izgradnje, a u svibnju je položen kamen temeljac kada je posvetu obavio i biskup **Lajčo Budanović**. Gradnju je, uz izradu projekta, nadzirao sam Bolto Dulić u suradnji s Karlom Molczerom. Uz majstore, u izgradnji su sudjelovali i sami mještani, koji su dolazili na »mobu«. Radovi su brzo obavljani, te je objekt većinom bio završen i blagoslovljen 6. listopada od biskupa Budanovića uz prisustvo velikog broja župljana. Unutrašnje uređenje i opremanje crkve potrajalo je još godinu dana, također na osnovu darova župljana. Orgulje su kupljene i ugrađene 1939. godine. Izradila ih je tvrtka **Milana Majdaka** iz Zagreba, po uputstvima glazbenog pedagoga **Franje Dugana**. Kada je crkva dovršena, župa je imala status vikarije, a samostalnom župom postaje 1956. godine.

Dimenzije središnjeg objekta crkve iznose 34 m x 12 m x 9 m, a visina tornja iznosi 25 metara. Projekt je predviđao i izgradnju trijema (atrija) s dvorištem, ali se od toga odustalo, najvjerojatnije zbog manjka financija, ali je izgrađen nasip oko crkve. Sporedni portal crkve zapravo je trebao biti izlaz u dvorište s bunarom. Župna kuća dovršena je na planiranom mjestu tek 1990. godine.

Uzore za arhitektonsko rješenje crkve Dulić je imao u romaničkim crkvama Dalmacije što se ogleda u zvoniku odvojenom od glavnog objekta, svodu s drvenim gredama, niskim bočnim brodovima i korištenju arkada, potom oblikovanju prozorskih otvora i zvonika. Postoje i poveznice s tada suvremenim crkvenim objektima u stilu tzv. nove objektivnosti 1920-ih, jednog segmenta moderne arhitekture koji se svojim pročišćenim stilom uz minimum ornamentacije koristio uglavnom u Njemačkoj i Austriji. Pročeljem crkve dominira prozorski okulus nad ulaznim portikom s tri polukružna luka kojeg nose četiri stupa, nadstrešena trovodnim krovom. Prostor oltara je uzdignut, nešto uži od broda crkve i nadsveden bačvastim svodom. U crkvi

se nalazi *Križni put* izrađen u tehnici slame od strane **Marge Stipić**, sestara **Milodanović – Ane, Teze i Đule**, **Marije Ivković Ivandekić** i drugih slamarki.

Podhorsky – karijera i ostvarenja

Stjepan Podhorsky (Zagreb, 1875. – Zagreb, 1945.) jedan je od ključnih arhitekata rane hrvatske moderne kao i poznog historicizma. Bio je osnivač Kluba hrvatskih arhitekata koji je djelovao od 1905. do 1912. godine. Nakon završetka školovanja na Graditeljskoj školi u Zagrebu 1896. radio je u atelijeru **Hermann Bolléa**. Potom je završio Specijalnu školu za arhitekturu na Akademiji lijepih umjetnosti u Beču 1905. Isprva izraziti secesijski modernist, potom se posvetio sakralnoj arhitekturi. Od objekata u Zagrebu ističu se Obrtni dom na Mažuranićevu trgu 13, stambene zgrade u Nazorovoj ulici i na Marulićevu trgu, kuća Tolović na Medveščaku te arkade židovskog groblja u Križevcima. Među njegovim se sakralnim novogradnjama ističu objekti građeni u tzv. starohrvatskom stilu predromanike: crkve u Tomislavgradu (1925. – 1940.), Đurđevcu (1929.), Franjevačka crkva u Makarskoj (1921.–1931., 1939. –1943.), te crkve u Popovači (1938.) i Đurmancu (1939. – 1942.).

Crkva Presvetog Trojstva u Maloj Bosni

Sakralni objekt crkve Presvetog Trojstva u Maloj Bosni izgrađen je 1931. godine. Biskup Lajčo Budanović podnio je molbu Subotičke biskupije za izgradnju crkve Gradskom senatu Subotice 30. svibnja 1930. godine. Samu izgradnju crkvenog objekta vodio je građevinski poduzimač **Alojzije Gršić** koji je, skupa s biskupom Budanovićem, podnio Gradskom senatu molbu za izda-

vanje uporabne dozvole. Dana 15. lipnja 1931. izdana je dozvola za gradnju od gradskih vlasti, a na osnovu prethodne dozvole Ministarstva građevine od 4. travnja 1931. godine. Izgradnja je potrajala sve do jeseni, te je crkva posvećena 19. studenog 1931. dok je uporabna dozvola izdana 4. siječnja 1932. godine. Samostalna župa u Maloj Bosni osnovana je 1956. godine.

Zagrebački arhitekt Stjepan Podhorsky projektirao je objekt koji svojim oblikovnim jezikom podsjeća na njegove ranije izvedeni objekt župne crkve svetoga Jurja u Đurđevcu, u Hrvatskoj. Tipološki gledano objekt je inspiriran neobizantom i neoromanikom, ali pročišćen u duhu modernizma. Arhitekt se referira i na tzv. starohrvatski stil koji je tih godina dobivao na zamahu gradnjom objekata poput crkve sv. Marije u Krašiću i franjevačke crkve Velike Gospe u Makarskoj. Dužina crkve Presvetog Trojstva u Maloj Bosni iznosi 25 m, širina 18 m dok visina središnjeg broda iznosi 19 metara. Tlocrt je organiziran centralno po shemi grčkog križa. Konstruktivni sklop crkve određen je masivnim ugaonim nosačima. Iako je projektom predviđen zvonik koji bi flankirao glavno pročelje, njegova izgradnja nije realizirana. Kupola dominira vanjskim izgledom crkve, dok je pročelje raščlanjeno na tri segmenta. U sredini su postavljene polukružne arkade nad kojima se diže timpanon s prozorskim otvorom. Portali su jednostavni i nad svakim se nalazi po jedan kružni prozorski otvor. Bočno se nalaze masovni

flankirajući volumeni na dvije etaže. Prizemni pojas je raščlanjen visokom soklom (koja se pruža duž cijelog objekta) i jednostavnim polukružnim biforama smještenima unutar tzv. slijepe arkade. Etažu zaključuje jednostavni vijenac. Bočna pročelja određena su središnjim fasadnim elementom raščlanjenim s tri prozorska otvora i zabatnim završetkom. Crkva je u razdoblju 2013. – 2022. godine obnovljena u potpunosti. Obnovljeni su podovi svetišta crkve te su uređeni plato ispred i staza oko crkve. Izrađeni su i novi vitraji s likovima hrvatskih svetaca i blaženika: sv. Marko

Križevčanin, sv. Leopold Mandić, sv. Nikola Tavelić, bl. Ozana Koterska, bl. Marija Propetog Isusa Petković i bl. Miroslav Bulešić. Obnovljeni su inventar, klupe te je restaurirana skulptura Presvetog Trojstva.

Branimir Kopilović

Idila potencijalne opasnosti

Ako svakodnevno prolazite kroz Bajmak u pravcu Subotice ili Sombora, veće su vam šanse da prisustvujete prizoru kao što je ovaj na slici, a ako, pak, tom cestom ne idete često, vjerojatno za takvo što jednostavno nećete imati sreće. Kako je na slici tek isječak kratkog video uratka koji je 29. lipnja postavljen na grupi »Aktivizam za Suboticu«, nema nam druge nego da vam prepričamo njegov sadržaj u trajanju od minute i dvije sekunde.

Dok se približava pružnom prijelazu vozač – koji je i snimio ovaj događaj – vidno usporava, a zatim i staje, što je isto učinio i vozač koji iz pravca Sombora ulazi u Bajmak. Razlog za to i više je nego jednostavan: iz Bajmaka se upravo približava vlak, a rampa je visoko podignuta! Vlak također, kako se moglo i očekivati, staje na tri-četiri metra ispred cestovnog prijelaza i nakon što je strojovođa udahnuo, izbrojao do deset i vidio da nijedan od dva automobila nema namjeru krenuti, vlak je nastavio svoj put.

Nakon odgledanog filmića slijedi vjerojatno još jedno gledanje, pa još jedno kako biste se provjerom detalja uvjerali da nije riječ o uratku umjetne inteligencije, a nakon toga i moguće gledanje na datum objave kako biste provjerali je li ovo stvarno XXI. vijek.

Da, nije riječ niti o umjetnoj inteligenciji, niti je scena iz XIX. stoljeća (takvih vlakova tada nije bilo, kao ni ovakvih automobila), niti se radnja odvija negdje u Pakistanu ili Indiji nego tu, kod nas: ravnica, kukuruzi, poznati objekti...

Sada već donekle smireniji dolazite do zaključka kako je i u ovakvim situacijama ljudski faktor od presudnog značaja: i vozači automobila i strojovođa, svjesni potencijalnog rizika, zaustavili su svoja vozila, pokazujući time i visok stupanj ne samo prometne nego i opće kulture i samo je još trebalo da se kroz prozor usmeno dogovore tko da krene prvi, a ako se ne bi čuli, da izađu iz automobila i vlaka i ljudski se dogovore o tome kome se više žuri. Jer, zašto?

Jer zato što je netko tko se od doljepotpisanoga bolje razumije u ove stvari napisao da je glavni uzrok ove nestvarne scene kvar na signalizaciji, pa onda u takvim situacijama i rampa ne biva spuštena. Oni s još više iskustva čude se zašto se netko uopće čudi ovome jer je takva slika – pišu dolje u komentarima – i na Paliću, i kod Javnih skladišta, i kod Koperske, i na Bajskom putu... Zapravo, gledatelji ovog video uratka svojim komentarima i osobnim iskustvima ispisuju opće stanje željezničkog prometa kod nas, a za to može poslužiti isti detalj kom sam prije nekoliko godina i sam svjedočio u Koperskoj: uz snažan zvižduk vlak se zaustavlja ispred prijelaza i čeka da se uvjeri da nitko od vozača, biciklista ili pješaka neće prijeći prugu prije negoli on nastavi vožnju! I tako do par kotrljanja dalje udaljene »bokternice« na Bajskom putu, pa onda Sebešiću, Mirgešu, sve do Sombora.

Ako je ovo normalno, to se onda zove nova normalnost. Ta nova normalnost podrazumijeva, izgleda, nepisani zakon komunikacije između sudionika u prometu (strojovođe s jedne i ostalih s druge strane) u kojoj se – što zbog ranije ustaljene prakse (u vrijeme dok su rampe još radile), što zbog »bon-tona«, a možda ponajviše zbog vlastite sigurnosti (»pravo jačega«) – također podrazumijeva da prvenstvo kretanja pripada vlaku. Koliko god idilično djelovao ovaj opis nove normalnosti, ne možemo a da ne zamislimo i njene nedostatke čije posljedice – što zbog »objektivnog«, što zbog ljudskog faktora – mogu biti katastrofalne. Evo i primjera: zamislimo situaciju u spomenutoj Koperskoj. Svatko tko je tuda prolazio zna da je vidno polje prema pruzi u pravcu grada znatno suženo zbog mnoštva razgranatog i razlitalog divljeg raslinja pa se onda dolazeći vlak ne može na vrijeme uočiti. To je, dakle, »objektivni« faktor jer se ne zna tko bi to raslinje trebao ukloniti. Ljudski faktor potencijalno je još opasniji. Što, recimo, ako se kod pružnog prijelaza nađe gluhočinja osoba pa ne čuje zvuk sirene? Ili pak zamišljeni slijepac? Ili dijete koje uronjeno u neki svoj svijet nije ni svjesno situacije u kojoj se našlo? Ili, jednostavno, mortus pijani svat koji ne zna ni gdje je? Ili, pak, što ako strojovođa samo tom jednom prilikom zaboravi uključiti sirenu jer ga je baš u tom trenutku zvala žena da, ako je već u Somboru, obavezno svrati u onaj jeftini dućan...?

Kao što se vidi, mali milijun pitanja iz domene manje idiličnih situacija nove normalnosti s potencijalno fatalnim posljedicama. Ali, kako uvijek postoji nekakvo rješenje (osim kada ga nema), tako postoji i za manje idilične situacije nove normalnosti: ako netko iz bilo kojih od navedenih razloga prekrši nepisani zakon komunikacije između strojovođe i ostalih sudionika u prometu i ne stane na pružnom prijelazu kada vlak krene, predložimo *Željeznicaма Srbije* da na prednjicu svakog vlaka veže ili zalijepi što veći broj perjanih jastuka ili jorgana kako bi se izbjegle moguće tragedije. Ovu praksu držati na snazi dok sustav spuštanja i podizanja rampi ne proradi.

Z. R.

FOTO: facebook Aktivizam za Suboticu screenshot

Dužijanica u Žedniku

U župi svetog Marka Evanđelista u Žedniku održana je u nedjelju, 19. srpnja, ovogodišnja proslava *Dužijance*. Mještani i njihovi gosti ponovno su se okupili kako bi očuvali običaj zahvale Bogu za završetak žetve, plodove zemlje i novi kruh. Bandaš i bandašica ove su godine bili **Dražen Kopunović** i **Martina Vukov**, dok su uloge malog bandaša i male bandašice pripale **Josipu Vinceru** i **Jeleni Milodanović**. Kopunović i Vukov kazali su kako su se pozivu da budu bandaš i bandašica rado odazvali jer vole svoju tradiciju i žele pridonijeti njezinu očuvanju i prenošenju na mlađe naraštaje. Sudjelovanje u *Dužijanci* za njih je, kako su istaknuli, čast, ali i prilika da svojim primjerom pokažu koliko je važno njegovati običaje predaka.

Svetu misu u žedničkoj crkvi predvodio je fra **Ivan Miklenić**, uz koncelebraciju župnika **Franje Ivankovića** i mons. dr. **Andrije Anišića**. Kako je u propovijedi kazao fra Miklenić, Bogu se ne zahvaljuje samo za ovogodišnju pšenicu nego i za njegovu trajnu prisutnost u životima ljudi.

»Bilo je razdoblja kada nije bilo lako javno svjedočiti svoju vjeru i kada su mnogi osjećali nesigurnost za sebe i svoju obitelj i svoju budućnost. Upravo tako je nastajala *Dužijanica*, ona nije nastala u vrijeme obilja nego u iskustvu da čovjek ovisi o Bogu. Zato se išlo u crkvu, zato je svećenik išao blagoslivljati njivu. Našim starima nije bilo lako, ali su izdržali jer su znali nositi križeve života. Neka ova *Dužijanica* bude obnova našeg saveza s Bogom. Molimo da naša djeca poštuju Boga, prostor u kojemu žive i zemlju od koje žive«, poručio je fra Miklenić.

Program proslave nastavljen je navečer Bandašicinim kolom u župi te izložbom radova **Ane Milodanović**, priređenom u povodu stote obljetnice njezina rođenja. Ova rođena Žedničanka bila je jedna od začetnica umjetnosti u tehnici slame među bunjevačkim Hrvatima, a njezin rad *Rit*, prvi put izložen 1962. godine, smatra se prvom slikom izrađenom od slame. Tijekom višedesetljetnog stvaralaštva sudje-

lovala je na više od stotinu izložbi u zemlji i inozemstvu, ostavivši važan trag u očuvanju umjetnosti neraskidivo povezane s *Dužijancom*.

I. U.

Započele prijave za 19. Etnokamp Hrvatske čitaonice

»Život na salašu« – tema ovogodišnjeg petodnevnog druženja

O salašima se puno pjeva i piše. Oni su tema mnogih priča, pjesama i sjećanja ali i 19. Etnokampa Hrvatske čitaonice.

Zašto?

Kako?

Veoma jednostavno.

Koliko je današnje djece vidjelo pravi salaš, ali onaj kad-godašnji? Koliko njih zna kako se nekada na salašu živjelo, radilo, što se jelo i kako se provodilo slobodno vrijeme?

Danas više nema mnogo takvih salaša. Neki su pretvoreni u etno-kuće, neki su davno napušteni, a mnogi su, nažalost, srušeni. Ljudi koji danas žive na salašima, razumljivo, prilagodili su svoje domove suvremenom načinu života kako bi im svakodnevica bila lakša i funkcionalnija. Pa ipak, priče i znanje o nekadašnjim salašima ne smiju nikada nestati.

Upravo zato će ovogodišnji polaznici 19. Etnokampa Hrvatske čitaonice imati prigodu doznati mnoge zanimljivosti o salašima, njihovim nekadašnjim stanovnicima, običajima, poslovima i alatima koje su ljudi nekada koristili.

I ne samo to... ali znate da vam ne smijemo baš sve otkriti. Dovoljno je reći da će se tijekom kampa na ovu temu pjevati, plesati, svirati, kuhati, glumiti i družiti.

U kreativnim radionicama, i manualnim i digitalnim, nastat će zanimljivi i korisni predmeti povezani sa životom na salašu. Jedan dan bit će rezerviran za izlet izvan Subotice, a posljednjega dana priredit ćemo izložbu dječjih radova

19. Etnokamp Hrvatske čitaonice

Tema: »Život na salašu«

Dob: učenici osnovnoškolskog uzrasta

Termin: 10. – 14. kolovoza 2026.

Mjesto: Župa sv. Roka, Subotica

Kotizacija: 1.500 dinara

Prijave do: 4. kolovoza 2026.

Prijaviti se možete:

Telefon (Viber, WhatsApp): 069/101-7090

Messenger

E-mail: bernadica@gmail.com

Osoba za kontakt: Bernadica Ivanković

Broj mjesta je ograničen, stoga prijavite se na vrijeme i provedite nezaboravno ljeto uz nove prijatelje, kreativne radionice i otkrivanje bogatstva naše tradicijske baštine!

nastalih tijekom kampa te završnu priredbu za roditelje, rodbinu i prijatelje.

Ako vam se sve ovo svidjelo, a učenik ste osnovnoškolskog uzrasta, prijavite se na vrijeme jer je broj mjesta ograničen. Prijave traju do 4. kolovoza.

B. I.

Dužijanica 2026. – najava događanja

26. srpnja u 10 sati – *Dužijanica u Maloj Bosni*, crkva Presvetog Trojstva, Mala Bosna

26. srpnja u 14 sati – Konjičke utrke *Dužijanica*, Gradski hipodrom, Subotica

30. srpnja u 18 sati – Izložba slika s XXIX. Međunarodne likovne kolonije *Bunarić*, HKC *Bunjevačko kolo*, Subotica

30. srpnja do 1. kolovoza – XXX. Međunarodna likovna kolonije *Bunarić*, HKC *Bunjevačko kolo*, Subotica

2. kolovoza u 10 sati – *Dužijanica u Đurđinu*, crkva sv. Josipa Radnika, Đurđin

2. kolovoza u 18 sati – *Dužijanica u Mirgešu*, dvorana mjesne zajednice, Mirgeš

6. kolovoza u 19 sati – Književna večer u organizaciji KD-a *Ivan Antunović*, dvorana HKC *Bunjevačko kolo*, Subotica

7. kolovoza tijekom dana – Izložba rukotvorina, Gradski trg, Subotica

7. kolovoza u 19 sati – Izložba radova od slame nastalih na XLI. Sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu, Vestibil Gradske kuće, Subotica

7. kolovoza u 20 sati – Tamburaška večer, predstavljanje bandaša i bandašice, izbor pratilaca, proglašenje i dodjela nagrada za aranžere izloga, Gradski trg, Subotica

8. kolovoza u 18 sati – Svečana Večernja, katedrala-bazilika sv. Terezije Avilske, Subotica

8. kolovoza u 19.30 sati – Polaganje vijenca od žita na spomenik Risaru i spomen-bistu Blaška Rajića, park ispred Gradske kuće, Subotica

8. kolovoza u 20 sati – Skupština risara i nastup folklornih ansambala, Gradski trg, Subotica

9. kolovoza – središnja proslava *Dužijance 2026*.

9 sati – blagoslov i ispraćaj bandaša i bandašice, crkva sv. Roka Subotica

9.15 – povorka do katedrale sv. Terezije Avilske

10 sati – sv. misa zahvalnica, katedrala sv. Terezije Avilske, Subotica

12 sati – svečana povorka kroz grad i predaja kruha gradonačelniku, Gradski trg, Subotica

19 sati – posjet grobu Blaška Rajića, Kersko groblje, Subotica

20 sati – Bandašicino kolo, Gradski trg, Subotica

30. kolovoza u 10 sati – Proštenje na Bunariću.

Natjecanje u pucanju bičevima u Đurđinu

Kad švigar probije zvučni zid

U Đurđinu je, na njivi pokraj crkve sv. Josipa Radnika, 18. srpnja održano još jedno Natjecanje u pucanju bičevima, koje tradicionalno okuplja različite generacije sudionika. Ove ih je godine bilo ukupno četrnaestero. Svaki sudionik donosi vlastiti bič i ima svoju tehniku. Ocjenjuje se čiji švigar (završetak biča) najviše puta pukne (probije zvučni zid) – za odrasle u 30 sekundi, a za djecu tijekom 20 sekundi. »Puca« se u dva kruga.

Pehari za najbolje

U kategoriji od 17 i više godina prvo mjesto pripalo je **Pavlu Tumbasu**, drugo mjesto osvojio je **Mario Kujundžić**, a treće **Dragomir Peić Gavran**. U kategoriji od 10 do 16 godina prvo mjesto osvojio je **Mihajlo Trkulja**, drugo **Marijan Tonković** dok je treće pripalo **Adamu Crnkoviću**. U najmlađoj skupini do 10 godina bio je samo jedan natjecatelj koji se stoga natjecao u starijoj kategoriji. Natjecanje okuplja i djevojke, a ove ih je godine bilo dvije:

prvo mjesto osvojila je **Lena Crnković**, a drugo **Veronika Martinović**.

Organizator ovog natjecanja je UBH *Dužijanica* iz Subotice koja je za sve natjecatelje osigurala majicu i medalju, a oni najbolji dobili su i pehar. Inicijator i koordinator programa je **Ivan Piuković** koji i sam »puca«, ali i izrađuje bičeve. »Ljudi su bičeve nekad koristili kod čuvanja stoke, ali su se i natjecali u pucanju. Sami su i izrađivali bičeve. To je dio i naše tradicije. Cilj organiziranja ove manifestacije je da djeca i mladi nauče pucati bičem i da se natječu«, kazao je Piuković.

Tradicijska vještina

Pobjednik u najstarijoj kategoriji **Pavle Tumbas** imao je ukupno 74 pucnja u dvije serije. Kako kaže, ovu vještinu svladao je sudjelujući godinama u ovom natjecanju.

»Nema priprema, pucam ovdje na natjecanju jednom godišnje. Moja *majka* mi je pričala da je i ona pucala bi-

čem, jer su držali stoku. Sudjelovanjem pokazujemo da nismo zaboravili na ovu vještinu iz prošlosti«, kaže Tumbas.

U srednjoj kategoriji, od 10 do 16 godina, natjecalo se pet »pučača«.

»Djed mi je napravio bič i tako sam počeo pucati. Svi-djelo mi se to i došao sam ovdje na natjecanje«, kaže Mihajlo Trkulja, pobjednik u najmlađoj skupini.

Lena Crnković je na ovo natjecanje prvi puta došla prije tri godine s bratom.

»Nisam se htjela natjecati, ali me je brat nagovorio, da ne bude sam. Poslije sam prošle godine osvojila prvo mjesto, a tako je bilo i danas«, kaže ona.

Okupljajući djecu, mlade i odrasle natjecanje je još jednom potvrdilo da je pucanje bičevima mnogo više od nadmetanja – ono je prilika za okupljanje, ali i dio baštine koja se prenosi na nove naraštaje.

D. B. P.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
GRADSKA UPRAVA
Broj: 003428305-2026-09693-006-000-100-001
Dana: 20. 7. 2026. godine
24000 Subotica
Trg slobode 1
Tel. 024-636-101
MUD/SU

Na temelju članka 102. stavak 2. i 3. Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave (*Službeni glasnik RS*, br. 21/2016, 113/2017, 95/2018, 114/21 i 92/2023) i na temelju članka 35. Odluke o Gradskoj upravi Grada Subotice (pročišćen tekst) (*Službeni list Grada Subotice*, broj 18/17, 30/17, 5/20 i 35/2023) načelnik Gradske uprave objavljuje

OBAVIJEST O JAVNOM NATJEČAJU

Obavještavaju se svi zainteresirani kandidati da će Gradska uprava Grada Subotice dana 24. 7. 2026. godine raspisati javni natječaj za popunu slobodnih izvršiteljskih radnih mjesta.

Natječaj će biti objavljen na internetskoj stranici Grada Subotice.

Link https://subotica.ls.gov.rs/ova_doc/javni-konkurs-za-popunjavanje-izvrsilackih-radnih-mesta-u-gradskoj-upravi-grada-subotice-2/

NAČELNICA GRADSKJE UPRAVE
Marija Ušumović Davčik, master pravница

Doniranje kose kao čin humanosti

Kada škare donesu osmijeh

Nerijetko se događa da darovatelje na ovaj humani čin potakne osobno iskustvo ili bolest nekoga od najbližih. Takve životne kušnje često potvrđuju da nevolja plemenite ljude čini još plemenitijima

Ne mora svaka donacija biti novčana. Ponekad nekoliko desetaka centimetara kose nekome vrati ono što je izgubio tijekom teške borbe s bolešću – samopouzdanje, dostojanstvo i osmijeh.

Doniranje kose posljednjih godina postaje sve prihvaćeniji oblik humanosti. Prirodna kosa koristi se za izradu vlasulja namijenjenih osobama koje su zbog kemoterapije, alopecije ili drugih zdravstvenih razloga ostale bez kose. Premda vlasulja ne liječi bolest, mnogima pomaže da se lakše vrate svakodnevnom životu i ponovno steknu sigurnost među ljudima. Odluka da se odrekne dijela svoje kose za mnoge darovatelje ima posebnu simboliku. Kosa ponovno izraste, ali nekome kome je potrebna može značiti mnogo više od estetskog detalja. Ona postaje poruka da nije sam i da postoje ljudi spremni pomoći, čak i ako se nikada neće osobno upoznati. U tome se krije prava vrijednost ovoga čina – suosjećanje, ljubav i čovječnost povezuju ljude snažnije od bilo kakvih razlika. Posebno je dirljivo kada se na ovaj plemeniti čin odluče djeca i mladi. Njihova spremnost da pomognu nekome koga nikada nisu upoznali pokazuje koliko empatija može biti snažna i kako se humanost najviše uči primjerom. Nerijetko se događa da darovatelje na ovaj humani čin potakne osobno iskustvo ili bolest nekoga od najbližih. Takve životne kušnje često potvrđuju da nevolja plemenite ljude čini još plemenitijima.

Ovoga lipnja rođena Rumljanka, danas Novosađanka, **Ivana Major** zajedno sa svojom kćeri **Mateom** donirala je svoju dugu kosu onima kojima je najpotrebnija. Obje su bez žaljenja odlučile ošišati kosu i pokloniti dio sebe nekome tko ga nema. Prije odlaska u frizerski salon Matea je rekla:

»Sad idemo na šišanje, a onda ćemo kosu pokloniti djeci koja su bolesna. Kad oni dobiju kosu, bit će sretni«.

Majka i kći učinile su to dobro djelo samo nekoliko mjeseci nakon što su izgubile voljenog brata i ujaka, kojega je nakon višemjesečne teške borbe odnijela opaka bolest. Tijekom njegova liječenja Ivana je, uz pomoć vodećih ljudi Hrvatskog nacionalnog vijeća i brojnih prijatelja koji su organizirali veliku mrežu podrške, uspjela ostvariti životnu želju brata **Darka** da ode u Međugorje. Prijatelji su ga nosili na rukama, u bolničkom krevetu, sa svom potrebnom medicinskom opremom, a on je uspio ustati i primiti svetu pričest na misi. I kada je nakon ovog prolje-

ća ostala bez brata, Ivana nije izgubila vjeru. Svoju je bol pretvorila u snagu da nastavi činiti dobro.

»Nikada nisam bila sretnija nego toga trenutka kada smo darovale kosu«, rekla je Ivana.

Kosu je donirao i predsjednik HKD-a **Dr. Nikola Dogan** iz Hrtkovaca **Mirko Paulić**.

»Nikad se nisam dvoumio hoću li to učiniti. Često sam razmišljao kako je ljudima koji prolaze kroz takvu bolest, osobito djeci. Oko dvije godine nisam se šišao i, kada je kosa dovoljno narasla, odlučio sam je donirati«, kaže Mirko.

I njega je na ovaj čin dodatno potaknulo osobno iskustvo. Nakon što je izgubio bliskog rođaka koji se godina ma borio s teškom bolešću odlučio je pomoći nekome tko prolazi kroz sličnu životnu borbu.

»Svakome tko je u mogućnosti preporučio bih da donira kosu. Kosa će ponovno narasti, ali život nikada ne možemo vratiti«, poručio je Mirko.

Frizer **Daniel Fekete** iz Hrtkovaca, koji je ostvario Mirkovu želju, objasnio je kako izgleda postupak donacije.

Čista kosa pakira se u pramenove, skraćuje i priprema prema pravilima organizacije kojoj se šalje. Svaka organizacija ima svoje uvjete. Najčešće je potrebna minimalna dužina, kosa mora biti čista, suha i vezana u rep ili pletenicu prije šišanja, a neke organizacije imaju posebna pravila za obojenu ili kemijski tretiranu kosu. Kosa mora biti duga oko 30 centimetara, u zavisnosti od udruge, uzima se što više. Zato je važno prije donacije upoznati se s njihovim smjernicama.

Dodaje kako danas sve više ljudi donira kosu.

»Najčešće su to mladi ljudi. Neki imaju člana obitelji ili prijatelja koji boluje, a neki jednostavno žele učiniti dobro djelo.«

Na kraju ističe kako su upravo ovakve male geste često od velike važnosti.

»Važno je činiti male stvari koje će nekome olakšati teret koji nosi. To je vrijedno već zato što smo ljudi i što bismo dio svog vremena trebali posvetiti humanosti.«

Doniranje kose pokazuje da dobrota može imati mnogo oblika i da ponekad upravo jedan naizgled mali čin nekome donese veliku snagu u najtežim životnim trenucima. Kosa će ponovno izrasti, ali nekome će upravo taj dar vratiti osmijeh, samopouzdanje i vjeru u ljude. A nakon svih ovih priča ostaje jedno lijepo pitanje: kako to da su svi nakon doniranja kose bili još ljepši i odakle im onaj poseban sjaj na licu koji se nije mogao ne primijetiti?

M. M.

Pokrajinska vlada

Potpورا mladim poljoprivrednicima

U Pokrajinskoj vladi 21. srpnja uručeno je 115 ugovora, ukupne vrijednosti 200 milijuna dinara, korisnicima sredstava po Natječaju za potporu mladim poljoprivrednicima u ruralnim područjima.

Potpura je namijenjena razvoju i unaprjeđenju primarne biljne i stočarske proizvodnje kako bi mladi poljoprivrednici mogli unaprijediti svoja gospodarstva, povećati proizvodnju i osigurati sigurniju egzistenciju za sebe i svoje obitelji.

»Pokrajinsko tajništvo za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo prepoznaje koliko je važno mladim ljudima pružiti konkretnu potporu u prvim koracima razvoja poljoprivredne proizvodnje. Naš cilj nije samo pomoći pojedinačna ulaganja, nego stvoriti uvjete da mladi ostanu na selu, razvijaju svoja gospodarstva i grade sigurnu budućnost«, izjavila je podtajnica resornog tajništva **Ivana Pejović Ševrt**.

Istaknula je kako veliko zanimanje za ovaj natječaj potvrđuje da su ovakve mjere potrebne i da odgovaraju stvarnim potrebama mladih poljoprivrednika.

Od pokretanja ove mjere 2017. godine do danas Pokrajinsko tajništvo za poljoprivredu kontinuirano ulaže u jačanje mladih poljoprivrednih proizvođača, prepoznajući ih kao jedne od ključnih nositelja razvoja poljoprivrede i očuvanja života na selu.

Kroz ovaj natječaj dosad su podržane stotine mladih poljoprivrednika, a Pokrajinsko tajništvo nastavit će provoditi mjere koje pridonose modernizaciji poljoprivredne proizvodnje, većoj konkurentnosti gospodarstava i održivom razvoju ruralnih područja, poručeno je prilikom dodjele ugovora.

H. R.

Ovogodišnji rod kajsije premašio višegodišnji prosjek

Poslije šest godina voćnjak se savio pod rodом

Nakon nekoliko godina tijekom kojih su proljetni mrazovi voćarima odnosili gotovo cjelokupan rod, 2026. donijela je znatno povoljniju sliku. Prema određenim procjenama, ovo bi mogla biti treća najrodnija voćarska godina u Srbiji u posljednja tri desetljeća. Konačni podaci o proizvodnji kajsije još nisu objavljeni, ali stanje u brojnim voćnjacima potvrđuje kako je rod osjetno bolji nego prethodnih godina. Takva je situacija i na imanju **Tomislava Romića** iz Mirgeša, čija se obitelj voćarstvom bavi desetljećima. Iako ovogodišnja berba donosi razlog za zadovoljstvo, njegov primjer istodobno pokazuje koliko je proizvodnja kajsije neizvjesna i ovisna o nekoliko hladnih proljetnih noći.

Mraz odnosi rod u samo nekoliko sati

Kako kaže naš sugovornik Tomislav, rodnost kajsije ovisi o sorti, podlozi, položaju voćnjaka i provedenim agrotehničkim mjerama, ali presudnu ulogu nerijetko imaju vremenske prilike. Budući da rano cvate, kajsija je posebno izložena proljetnim mrazovima, koji u kratkom vremenu mogu poništiti cjelogodišnji rad.

»Svih ovih posljednjih šest godina nismo imali pravi rod upravo zbog proljetnih mrazova. Kada je biljka u fazi cvjetanja i zamećanja ploda, već su temperature oko nule kritične. Ove godine također je bilo niskih temperatura, pa su štetu pretrpjeli voćnjaci koji su izloženi i prvi na udaru sjevernog vjetrova«, kaže Romić.

Određenu prednost proizvođačima u Mirgešu i okolnim naseljima pruža blizina šume, koja voćnjake djelomično štiti od hladnog sjevernog vjetrova. Važan je i sam položaj nasada, zbog čega je, gdje god je to moguće, voćnjak poželjno podizati na nešto višem terenu, gdje se hladan zrak manje zadržava.

»To naizgled mogu biti sitnice, ali u određenim uvjetima čine veliku razliku. Mi imamo sreću što nam je šuma u blizini. Znalo se dogoditi da na voćkama do visine od metar i pol nema nijednog ploda, dok ih iznad te visine ima. Zbog toga kajsije više ne možemo držati sasvim nisko, nego ih puštamo u visinu kako bi barem dio roda ostao iznad prizemnog mraza«, objašnjava naš sugovornik.

Voćari su tijekom godina pokušavali zaštititi nasade paljenjem vatre i stvaranjem dima. Takva metoda može pomoći kod kratkotrajnog jutarnjeg mraza, ali je njezin

Dok se iz više vojvođanskih voćarskih krajeva ove godine izvještava o iznimno dobrom rodu kajsije, obilna berba napokon je stigla i u Mirgeš. Tomislav Romić procjenjuje kako će s dva jutra voćnjaka ubrati oko 22 tone plodova, odnosno približno 19 tona po hektaru. Međutim, jedna rodna godina ne može izbrisati činjenicu da je prethodnih šest sezona urod uglavnom odnosio proljetni mraz, niti zaustaviti postupno nestajanje voćnjaka u ovome dijelu subotičkog kraja

učinak vrlo ograničen kada niske temperature potraju cijelu noć. Učinkovitiju zaštitu mogu pružiti takozvani antifrost sustavi, koji stvaranjem vodene izmaglice koriste toplinu oslobođenu prilikom smrzavanja vode kako bi temperaturu cvijeta ili zametnutog ploda zadržali oko kritične granice. Međutim, njihovo postavljanje iziskuje velika ulaganja, snažne crpke i iznimno velike količine vode.

»Takvi sustavi uglavnom imaju smisla na površinama od nekoliko desetaka hektara. Potrebne su velike lagune kako bi crpke tijekom cijele noći imale dovoljno vode. Mi ovdje najčešće imamo po nekoliko jutara voćnjaka i takva investicija za nas jednostavno nije isplativa. Na kraju možemo učiniti sve što je do nas, ali ako dođe nekoliko uzastopnih noći s jakim mrazom, malo toga može pomoći. Kako Bog da, tako nam bude«, kaže Romić.

Nakon berbe posao tek počinje

Za razliku od prethodnih godina, kada je rod bio simboličan ili ga uopće nije bilo, Romić ove sezone očekuje oko 22 tone kajsije na dva jutra. Procjenu temelji na dosadašnjem ritmu berbe, pa će konačna količina biti poznata tek nakon što posljednji plodovi budu obrani.

»Prošle godine nismo imali ni jednu kajsiju. Prije dvije godine ubrali smo oko tonu, a godinu ranije približno 600 kilograma. Bilo je svega. Sada nam je prvi put poslije šest godina ozbiljno rodilo i procjenjujemo kako ćemo imati oko 22 tone, odnosno približno 11 tona po jutru«, kaže Romić.

Obilan rod, međutim, sa sobom donosi i lomljenje grana. Kada berba završi, slijedi nekoliko dana intenzivnog rada na saniranju štete i pripremi stabala za sljedeću vegetacijsku sezonu. Kajsija rano završava plodonošenje, zbog čega je proizvođači nakon berbe nerijetko zanemare. Romić upozorava kako se upravo tada stvaraju preduvjeti za zdravstveno stanje stabala i rod u idućoj godini.

»Kada se kajsije obru, ljudi ih često zaborave do sljedećeg proljeća. Međutim, od završetka berbe do zime potrebno je barem dva puta ući u voćnjak i provesti zaštitu. Polomljene grane treba orezati, velike rezove zaštititi kalemarskim voskom i pregledati opće stanje svakog stabla«, navodi Romić.

Njegova obitelj nakon berbe tri do četiri dana posvećuje sanaciji voćnjaka. Nasadi se tretiraju fungicidima radi zaštite od monilije, bolesti koja može napasti plodove,

cvjetove i grane, a uklanjaju se i dijelovi krošnje oštećeni pod teretom roda.

»Kajsija se danas više ne orezuje kao jabuka. Uglavnom se uklone slomljene i bolesne grane te se krošnja malo podigne kako bi traktor mogao prolaziti. Ove ćemo godine sigurno imati izlomljenih grana, ali s tim čovjek računa kada je rod ovako obilan«, kaže naš sugovornik.

Voćnjaci nestaju, a zapušteni nasadi šire bolesti

Sve ovogodišnje kajsije s Romićeva imanja namijenjene su preradi u rakiju. Konzumne sorte trenutačno ne proizvode, dok im plasman, zahvaljujući dugogodišnjoj proizvodnji i stalnim kupcima, ne predstavlja veći problem.

»Nekada kupci dođu po kajsiju, a nekada je mi odveze mo. Dugo smo u ovome poslu i do sada se nitko nije žalio na kakvoću. Ja sam u voćnjaku trinaest godina, dok se obitelj moje supruge voćarstvom bavi gotovo pola stoljeća. To je specifičan posao koji čovjeku jednostavno uđe pod kožu«, kaže Romić.

Ipak, površine pod voćnjacima u okolici Mirgeša i Tavankuta godinama se smanjuju. Tavankut je desetljećima bio prepoznat kao izrazito voćarski kraj, ali Romić procjenjuje kako se danas obrađuje tek manji dio nekadašnjih nasada.

»Možda je ostalo oko 15 posto voćnjaka koji se još redovito obrađuju. Ostali su iskrčeni ili zapušteni. Ni mi nismo iznimka. Kajsije smo smanjili za polovicu, a vadili smo i jabuke. Nekada smo imali dvadesetak jutara voćnjaka, a sada nam je ostalo oko pet i pol jutara jabuke i dva jutra kajsije«, navodi Romić.

Krčenje starog voćnjaka zahtjevan je i skup posao. Debla i korijenje višegodišnjih stabala uglavnom se mogu ukloniti samo teškom mehanizacijom, zbog čega dio vlasnika neobrađene nasade jednostavno ostavlja na parcelama. Takvi voćnjaci potom postaju izvor bolesti i štetnika za proizvođače koji još uvijek održavaju svoje nasade.

»Iako drvo danas ima svoju cijenu, vađenje starog voćnjaka nije mala stavka. Debla su velika i uglavnom se mogu izvaditi samo bagerom, a to mnogo košta. Nama su zapušteni voćnjaci u susjedstvu veliki problem jer se iz njih šire bolesti, zaraze i kukci. Zbog toga i naši troškovi zaštite postaju sve veći«, zaključuje Tomislav Romić.

Ivan Ušumović

FOTO: Ivan Piuković

Izložba slika i radova od slame Ane Milodanović u žedničkoj župi

2010.

Proslava *Dužijance* u Žedniku u nedjelju, 19. srpnja, kao i svaka seoska, a na koncu i središnja gradska, završena je *Bandašćinim kolom* u dvorištu župe sv. Marka Evanđelista, a posjetitelji su u njenim prostorijama mogli pogledati izložbu slika i radova od slame jedne od najznačajnijih slamarki s ovih prostora **Ane Milodanović** u povodu 100. obljetnice njezina rođenja.

Kako je ovom prigodom rekao mjesni župnik vlč. **Franjo Ivanković**, slike koje je izradila Ana i njene sestre **Teza** i **Đula**, kao i predmeti od slame u vlasništvu su župe, nakon što su joj ih njih tri darovale.

»Teta Ana je bila jako darežljiva, svoje radove je rijetko prodavala, što je ujedno i poruka svima nama da i mi budemo darežljivi. Ostavile su puno vrijednih radova koji se, osim u župi, nalaze i u pojedinim institucijama te brojnim obiteljskim kućama. Naša župa posjeduje najviše njihovih radova, a posebno je vrijedna teta Anina maketa žedničke crkve

koju je izradila u povodu 50 godina od posvete crkve«, istaknuo je vlč. Ivanković.

Ljubica Vukov, aktivna članica župne zajednice, članica Pastoralnog vijeća i članica Organizacijskog odbora mjesne *Dužijance* kaže kako su u župi najvećim dijelom teta Anine slike, ali tu su i predmeti-simboli (kruna, križ, kalež) koje je izrađivala za ovu žetvenu svečanost.

»Inače, nije za svaku godinu izrađivala novu sliku, bilo je da su se ponavljale. Najstarija slika koju posjedujemo, a koju je pravila za *Dužijancu* je iz 1982. (inače prva je iz '56., ali nju ne posjedujemo), a najstariji je simbol Euharištije iz 1970. godine. Tu je i posljednja slika koju je pravila za *Dužijancu* 2010.«

Podsjetimo, u povodu 100. obljetnice od rođenja slammarke Ane Milodanović, 18. svibnja je na župnoj kući u Žedniku otkrivena spomen-ploča njoj i njenim sestrama

1982.

1970.

Tezi i Đuli u čast. Sve su one dale veliki doprinos ovdašnjoj kulturi i stvaranju, što pisanom riječju što umjetničkim radovima u tehnici slame.

I. Petrekanić Sič

Foto: Zoran Vukmanov Šimokov

Ministarstvo podržalo tavankutski Gubec

BEOGRAD – Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog objavilo je Odluku o raspodjeli sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine u 2026. godini za programe i projekte iz područja kulture. Kada je riječ o hrvatskoj nacionalnoj manjini, sredstva je dobio HKPD **Matija Gubec** iz Tavankuta: 700.000 dinara za projekt »Tavankutsko kulturno lito 2026.«.

Inače, preko ovog natječaja bit će financirano 48 programa i projekata u ukupnom iznosu od 30 milijuna dinara. Kako je navedeno u obrazloženju odluke, podržani programi i projekti pridonijet će očuvanju i unaprjeđenju kulturnog identiteta nacionalnih manjina te jačanju međukulturnog dijaloga, tolerancije i međusobnog razumijevanja među zajednicama u Srbiji. Više informacija na: www.minljmpdd.gov.rs.

Debitantski film Marija Kanaeta

ZAGREB – U zagrebačkom kinu *Kaptol Boutique Cinema* nedavno je održana premijera dugometražnog igranog filma *Slomljeni teret*, debitantskog ostvarenja redatelja, scenarista i producenta **Marija Kanaeta**. Rođeni Somborac, Kanaet (52) iza sebe ima trideset godina bogate televizijske karijere u Hrvatskoj.

Slomljeni teret je neovisni, niskobudžetni noir psihološki triler snimljen u crno-bijeloj tehnici, koji je nastao u potpunosti izvan institucionalnih okvira. Kanaet kaže da je film nastao iz potrebe da progovori o »uzdižućem fašizmu, u svim sferama, na planetarnoj razini«, objavio je telegram.hr.

Film Oče naš u Zagrebu i u Fužinama

ZAGREB – Srpski igrani film *Oče naš* premijerno je prikazan jučer (četvrtak, 23. srpnja) u Zagrebu, na Ljetnoj pozornici *Tuškanac*, a večeras (petak, 24. srpnja) će biti prikazan u Fužinama na *Cinehill Film Festivalu*. Projekcijama nazoči i redatelj filma **Goran Stanković**. Početkom rujna film će krenuti u redovnu kino distribucije diljem Hrvatske. *Oče naš* je atmosferski i emotivno nabijen film u kojem se iza zatvorenih vrata jedne zajednice odvija priča o novom početku, privlačnosti snažnih autoriteta i odnosima koji mijenjaju živote. Trojica glavnih glumaca nose intenzivnu, napetu i duboku ljudsku priču o muškarcima na prekretnici, o povjerenju, odanosti, potrebi za pripadanjem i tankoj granici između pomoći i kontrole, discipline i nasilja. Uz Stankovića, scenarij potpisuju **Ognjen Sviličić**, **Maja Pelević** i **Dejan Prčić**.

Dužionica u Somboru

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* organizira u nedjelju, 26. srpnja, 92. *Dužionicu*. Okupljanje sudionika koji će obučiti nošnje predviđeno je u 8.30 sati u Hrvatskom domu. Svečana sveta misa bit će služena u 10 sati u crkvi Presvetog Trojstva u Somboru, nakon čega će uslijediti predaja kruha gradonačelniku. Proslava će biti završena risarskim ručkom u Mađarskoj građanskoj kasini.

U okviru proslave *Dužionice*, večeras (petak, 24. srpnja) će biti održana književna večer na kojoj će Katoličko društvo *Ivan Antunović* predstaviti knjigu *Od zaborava spašeno Josipa Ilića*. O knjizi će govoriti predsjednici KD-a *Ivan Antunović* i HKPD-a *Silvije Strahimir Kranjčević* preč. **Josip Štefković** i **Milorad Stojnić**, te dekanica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti i urednica knjige prof. dr. sc. **Emina Berbić Kolar**. Tom prigodom bit će predstavljeni i ovogodišnji bandaš i bandašica **Dario Pekanović** i **Marija Lukić**. Program se održava u župi Presvetog Trojstva, s početkom u 19 sati.

Ištvančićev film na HRT-u

ZAGREB – Hrvatska radiotelevizija u srijedu, 5. kolovoza, na Prvome programu (HTV1) s početkom u 20:15 sati prikazuje dokumentarni film *San o slobodi* posvećen djelovanju baščanskih veterana tijekom i nakon Domovinskog rata. Film je režirao **Branko Ištvančić**, redatelj podrijetlom iz Tavankuta, dok scenarij potpisuje **Iva Cikojević**. Glazba je djelo **Pere Ištvančića**, također iz Tavankuta.

»Ovo je dokumentarni film o velikom broju mještana iz Baške koji su u prijelomnim trenucima povijesti pokazali iznimno zajedništvo, odgovornost i privrženost svome kraju. No, ovo nije samo priča o jednom vremenu, nego i o onome što ostaje nakon njega – o solidarnosti, društvenom angažmanu i vrijednostima koje se prenose dalje. Kroz osobna sjećanja i kolektivno iskustvo film prati zajednicu koja je svoju povezanost pretočila u trajnu brigu za druge, za mjesto kojem pripada i za budućnost koja se gradi u miru«, navodi se u najavi filma.

Predstavljanje knjige *Od zaborava spašeno* Josipa Ilića

Riznica za proučavanje običaja i prošlosti Berega

Rukopis objavljen u knjizi napisan je 1960. godine, a 1962. otkupila ga je Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti (danas Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti). Dragocjen je to zapis o nekadašnjem životu u Bregu pisan na bereškoj ikavici, odnosno slavonskim dijalektom zapadnobačkog Podunavlja

U nakladi Katoličkog društva *Ivan Antunović* iz Subotice, HKPD-a *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega i Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti iz Osijeka tiskana je knjiga *Od zaborava spašeno* **Josipa Ilića**. U knjizi je objavljen rukopis Josipa Ilića, koji se čuva u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu: *Narodna nošnja i običaji kod Šokaca u Bačkom Bregu – Bregu* i članci i pjesme iz *Subotičke Danice* i *Nevena*. Na kraju je rječnik manje poznatih riječi i izraza.

Na predstavljanju u Bregu 18. srpnja o knjizi su govorili predsjednici KD-a *Ivan Antunović* i *Silvije Strahimir Kranjčević* prečasnici **Josip Štefković** i **Milorad Stojnić** i dekanica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti i urednica knjige prof. dr. sc. **Emina Berbić Kolar**.

Kako je kazao Stojnić, ova knjiga nije samo zapis iz prošlosti već most između generacija.

»Rad Josipa Ilića nije samo stvar znanja već dar iz srca. Danas smo ovdje kao sudionici i svjedoci jer svatko od nas nosi dio te bereške priče«, kazao je Stojnić.

Tragom zaboravljenog rukopisa

Za rukopis Josipa Ilića preč. Štefković doznao je prije 10 godina i prije tri godine detaljnije je počeo istraživati ovog pučkog pisca i neobjavljene i objavljene tekstove pripremati za tisak.

»Najveću radost za nas predstavljao je pronalazak 52 stranice neobjavljenog rukopisa *Narodne nošnje i običaji u Bačkom Bregu*. To je riznica za proučavanje običaja i prošlosti Berega. Rukopis nam je ustupila Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i dozvolila je njegovo objavljivanje«, kazao je preč. Štefković.

Pučki pisac i kulturni djelatnik Josip Ilić rođen je 1885., a preminuo je 1963. godine. Članom društva Sv. Jeronima i Matice hrvatske postao je 1898., bio je inicijator osnivanja podružnice Bačkog poljoprivrednog udruženja 1907., čiji je i predsjednik bio dugo godina, kao i inicijator osnivanja vatrogasne čete, 1912. godine. Prva pjesma objavljena mu je 1908. u *Subotičkoj Danici*. Rukopis o nošnji i običajima napisan je 1960. godine.

»Ova knjiga je važna jer se povijest ne sastoji samo od velikih događaja i znamenitih osoba već i od svakodnevnog života običnih ljudi. Knjige o selima imaju posebnu vrijednost jer čuvaju uspomenu na pretke, njihove običaje, vjeru, radosti i kušnje, te pomažu da se ne izgubi identitet zajednice«, kazao je preč. Štefković.

Slavonski dijalekt zapadnobačkog Podunavlja

Kako je kazala urednica knjige dr. sc. Berbić Kolar, neobjavljeni rukopis Josipa Ilića ostao je godinama po strani iako predstavlja iznimo vrijedan rukopisni tekst pisan bereškom ikavicom, odnosno slavonskim dijalektom zapadnobačkog Podunavlja, koji se govori u Baču, Plavni, Vaskoj, Bođanima, Sonti Monoštoru, Beregu i Santovu.

»Ovim se rukopisom čuva izvorna šokačka zapadnobačka ikavica. Autor je rođen 1885. godine, te je njegov jezični, a mogli bismo reći i književni izraz vrlo arhaičan i autentičan. Njegova je usmjerenost više kulturološka negoli književna, on je amater i entuzijast koji je bilježio brojne situacije i događaje iz svoje okoline«, kazala je dr. sc. Berbić Kolar.

Tekstovi koji su objavljeni u *Subotičkoj Danici* i *Nevenu*, u ovoj knjizi objavljeni su onako kako su bili tada objavljeni.

»Usporedbom tekstova, prvog dijela koji je objavljen u izvornom (neredaktiranom) obliku bez utjecaja urednika i lektora, i drugog dijela, s pravom pretpostavljamo da su urednici navedenih tiskanih medija nedvojbeno utjecali na tekstualni oblik te da su berešku ikavicu zamjenjivali oblicima koji više odgovaraju bunjevačkim govorima, a mogli bismo reći da su se donekle urednički zahvati odnosili i na standardizaciju navedenih tekstova prema tadašnjem službenom srpskohrvatskom jeziku. Mi smo ih tako objavili, jer nemamo izvorne tekstove«, kazala je dr. sc. Berbić Kolar.

I u tim tekstovima Ilić piše o Šokcima u Beregu, svakodnevnom životu, nošnji, karakterima Šokaca...

Jezik kojim je pisao Josip Ilić tema je znanstvenog rada dr. sc. Berbić Kolar koji će biti izložen na Konferenciji Komaps u Dubrovniku, koju organizira Filozofski fakultet iz Zagreba. Tema rada i sažetak su prihvaćeni, što, kako kaže Berbić Kolar, znači da u lingvističkom svijetu Ilićeva knjiga znači puno.

Z. V.

Propadanje šokačke narodne nošnje

... Još bi valjda koja od desetak divojaka ostala u svojoj lipoj šokačkoj narodnoj nošnji, ali i ta bi bila prisiljena da se obuče u građansko odilo, jer joj je virna druga već odbacila šokačku narodnu nošnju i obukla se u takozvano majstorsko odilo, a da ne ostane sama bez svoje druge, mora se i ona odreć, iako teška srca, jer joj majka ima po dva i tri sanduka puna lipe šokačke narodne nošnje. Ima toga narodnoga blaga u pojedinim šokačkim kućama bar za 50 – 60 godina. Mnoga naša Šokica, majka divojačka, suznim očima gleđe u svojim sanducima izrađena krilca, oplećke i košulje, koje krase višestruki vezovi, izrađeni koncima razne boje. A šta da kažemo o vunanim tkaninama, ponjavama, čilimovima koji su ubirani u raznim i mnogobrojnim oblicima, a čijoj se izradi mora čovik divit. Sve je to osuđeno na propast, i neće trajat dugo vrimenta, kada će to narodno blago sasma nestati...

Tavankutski *Gubec* na Međunarodnoj smotri folklora u Zagrebu

Od prve Smotre do jubileja

Folkloristi HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta sudjelovali su na ovogodišnjoj, 60. Međunarodnoj smotri folklora u Zagrebu, jednoj od najznačajnijih manifestacija u Hrvatskoj posvećenih očuvanju i predstavljanju tradicijske kulture. Jubilarno izdanje te manifestacije, kroz brojne programe od 15. do 19. srpnja, ugostilo je više od 35 folklornih skupina iz Hrvatske i cijeloga svijeta. Ovogodišnjim sloganom »Održivost i otpornost baštine« naglašena je važnost očuvanja nematerijalne kulturne baštine za nove naraštaje.

Tavankučani su česti sudionici na zagrebačkoj Smotri, a bili su to i na njezinom prvom izdanju, daleke 1966. godine. Tim povodom pozvani su i na ovogodišnju manifestaciju. *Gupčevi* folkloristi nastupili su u središnjem programu Smotre u petak, 17. srpnja, na platou Gradec, kao jedan od KUD-ova koji je tu bio i prije šest desetljeća. Taj je program uživo prenosila HRT3. Na završnici večeri, Tavankučani su imali čast predvoditi plesačnicu *Plešite s nama*, gdje su sudionicima i publici demonstrirali *Stari rokoko*. Selektor Smotre, glasoviti **Vidoslav Bagur** izabrao je taj ples uz obrazloženje: »Zato što je taj ples više

od plesa. On je toliko elegantan da kroz svoju eleganciju prelazi u molitvu koja odlazi u nebo«.

Sutradan, u subotu, *Gubec* je nastupio u programu koji je, zbog kiše, preseljen u KC *Travno*. U nedjelju prijedodne bili su dio *Folklorne šetnice* kroz središte Zagreba, te su sudjelovali na misi za sudionike Smotre u Zagrebačkoj katedrali.

»Mladi su zadovoljni, znače im svi nastupi. Ovaj nastup je ipak bio poseban jer se radi o Smotri gdje smo bili gosti prvoga izdanja 1966. godine. Ta godina smatra se i

početkom rada naše folklorne sekcije, jer prije toga ona nije radila u kontinuitetu. Predsjednik našeg Društva te 1966. bio je **Naco Zelić**. Od te godine do danas pozivaju nas na jubilarne smotre, ali i mimo toga; prošle godine je to bilo u povodu obilježavanja 1.100. godina Hrvatskog Kraljevstva. Za ovih šest desetljeća gostovali smo dvedesetak puta na Smotri u Zagrebu», kaže menadžer za kulturu u HKPD-a **Matija Gubec Ivica Dulić**.

Boraveći u Zagrebu, a u povodu ovogodišnje, 80. obljetnice Društva, folkloristi i predstavnici *Gupca* gostovali su i u popularnoj emisiji *Dobro jutro, Hrvatska* na HTV-u.

D. B. P.

Završen 73. Pula film festival

Uspjeh srpskih filmova u Puli

Srpska kinematografija ostvarila je veliki uspjeh na 73. Pulskom filmskom festivalu, gdje su filmovi iz Srbije u programu hrvatskih manjinskih koprodukcija osvojili ukupno šest Zlatnih arena, objavio je Filmski centar Srbije.

Najviše priznanje pripalo je filmu *Vetre, pričaj sa mnom* redatelja **Stefana Đorđevića**, koji je osvojio Zlatnu arenu za najbolji film u konkurenciji manjinskih koprodukcija.

Ostvarenje je nagrađeno i Zlatnom arenom za najbolju fotografiju, koju je dobio direktor fotografije **Marko Brdar**.

U obrazloženju nagrade za najbolji film žiri je istaknuo da se ostvarenje, baveći se jednom od najtežih ljudskih tema – gubitkom – dosljedno kloni patetike i jednostavnih emocionalnih rješenja, gradeći autentičan filmski jezik u kojem tišina, ritam i suptilne geste imaju jednaku težinu kao i riječi.

Uspjeh je ostvario i film *Tri nedelje posle*, kojem su pripale tri Zlatne arene – redatelj **Miroslav Terzić** nagrađen je za najbolju režiju, **Vladimir Arsenijević**, **Bojan Vuletić** i **Miroslav Terzić** zajednički su osvojili Zlatnu arenu za najbolji scenarij, dok je **Marko Feraković** nagrađen Zlatnom arenom za najbolju montažu, čime je potvrđena iznimna autorska i umjetnička kvaliteta filma. Film je inspiriran stvarnim događajima iz 2011. godine i bavi se vršnjačkim nasiljem među adolescentima. Posvećen je

Aleksi Jankoviću iz Niša i **Mahiru Rakovcu** iz Sarajeva, čije su tragične sudbine postale simbol borbe protiv nasilja među mladima.

Među nagrađenima je i film *Oče naš* redatelja **Gorana Stankovića**, za koji je **Vučić Perović**, glumac Narodnog pozorišta u Beogradu, osvojio Zlatnu arenu za najbolju glavnu mušku ulogu u programu manjinskih koprodukcija. Žiri je naglasio da je priznanje dodijeljeno za iznimnu glumačku kreaciju, nesvakidašnju unutarnju složenost i duboko proživljenu interpretaciju lika koji nosi cjelokupnu dramsku strukturu filma.

Glumica **Aleksandra Janković**, prvakinja Ateljea 212, dobitnica je Zlatne arene za najbolju sporednu žensku ulogu na 73. Pulskom filmskom festivalu, za ulogu Tajane u hrvatskom filmu *Koke* redatelja i scenarista **Igora Jelinovića**.

Selektor ovog programa **Mario Kozina** ocijenio je da je ovogodišnje izdanje Pulskog filmskog festivala još jednom potvrdilo snagu srpske kinematografije. Istaknuvši da je čak šest od sedam filmova u konkurenciji manjinskih koprodukcija stiglo iz Srbije, **Kozina** je istaknuo da takav rezultat govori o kontinuitetu kvalitetne produkcije i prepoznatljivim autorskim poetikama koje srpski film njeguje već desetljećima.

Svi nagrađeni filmovi realizirani su uz potporu Filmskog centra Srbije.

D. B. P.

Stvaranje foto-arhive iz povijesti Srijemske biskupije

Župa Ruma na svom sajtu i društvenim mrežama uputila je poziv bivšim i sadašnjim župljanima, kao i svima koji se mogu odazvati ovoj dobroj zamisli i akciji, da se, ukoliko imaju stare fotografije ili video zapise župne crkve i/ili događanja u rumskoj župi u svojoj arhivi,

priključe njihovom prikupljanju, kako bi se napravila i u okviru župe svojevrsna arhiva. Cilj je očuvanje povijesti župe.

Prikupljaju se fotografije, video zapisi, uz podatke pošiljaoca i kratak opis snimaka. Materijal se koristi isključivo

Ljetni kamp u župi Bikovo

Ljetni kampovi održavaju se tijekom ljetnih mjeseci, a obično uključuju radio-nice, igre, duhovni program i druženje za djecu i mlade. Tako je u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu prvi put organiziran ljetni kamp koji je trajao od 13. do 15. srpnja. Kamp je organiziran pod vodstvom župnika **Dominika Ralbovskog** u suradnji sa sestrom **Kristinom** i animatorima Oratorija don Bosco. Sudjelovalo je oko 50 sudionika iz župa Bač, Bajmak, Selenča, Žednik i Bikovo. Susret je započeo sv. misom koju je predvodio domaći župnik dajući sudionicima kampa **Carla Acutisa** kao uzor svetosti i nasljedovanja. Djeca i animatori proveli su dane u druženju, raznim igrama, plesu, pjesmi, molitvi i sv. misama koje su sami animirali pjevanjem i sviranjem. Tema kampa protumačena je na

za potrebe župe. Dobro su došli podaci poput vremena nastanka snimaka, kako bi se bolje razumio kontekst i vrijednost poslanog materijala.

Arhiva se pravi na župnom sajtu: <https://zuparuma.rs/foto-arhiva/>.

Sličan poziv uputila je i Srijemska biskupija. Poziv je upućen Srijemcima u Srijemu i inozemstvu. Ako imaju negdje sačuvanih starih fotografija iz crkava u Srijemskoj biskupiji, raznih proslava, narodnih nošnji, povijesnih događaja i slično, crkve izvana i iznutra, župne kuće, škole i drugo, da ih pošalju skenirane na info@srijembiskupija.rs ili poštom na adresu: Biskupski ordinarijat, Sv. Dimitrija 12, Srijemska Mitrovica, s opisom mjesta ili događaja koji fotografija prikazuje. Cilj je isti: sačuvati baštinu i bogatu povijest.

Fotografije će biti pohranjene u medijskoj arhivi Srijemske biskupije, te izložene u Biskupijskoj riznici i prigodom raznih događaja, u susret proslavi 800 godina Srijemske biskupije.

Pozivu se do sada odazvao mali broj ljudi, te Srijemska biskupija i rumunska župa i dalje apeliraju na buduće suradnike da se priključe očuvanju povijesti i stvaranju nove arhive koja bi vremenom prerasla u izložbe i publikacije.

M. M.

kreativan i razumljiv način za djecu. Kroz razgovor u grupama sudionici su birali razne teme dana: »Tko je don Bosco?«, »Što je to oratorij?«, »Tko su animatori?«...

Kako su djeca istaknula na rastanku, najzanimljivije je bilo spavanje u šatorima, »vesela pošta« – igra koja je još više povezala sudionike kampa, vodene igre i radionice.

»Zahvalni smo dragom Bogu za sve darovane milosti za vrijeme kampa. Veliko hvala našim župljanima na molitvenoj podršci i dragim dobročiniteljima koji su nas svakoga dana iznenadili raznim darovima. Radost djece i njihova nasmijana lica samo su pokazatelj da je ovaj kamp zaživio u njihovim srcima i da će se njihova očekivanja ispuniti da kamp postane tradicija svake godine«, rekla je ovim povodom sestra Kristina Ralbovski.

H. R.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Život za Božje kraljevstvo

Već drugu nedjelju zaredom Isus nam kroz prisposdobe govori o Božjem kraljevstvu i posljednjim vremenima. Podsjeća nas tako ponovno da je ono najvrjednije za čega živimo upravo Božje kraljevstvo, kojemu sve u ovome životu treba podrediti. Ukoliko ipak ostane dvoumljenje koji put odabrati, Isus kroz slikovit primjer prikazuje kako će Bog postupiti s nama na kraju vremena (usp. Mt 13,42-52).

Zaraditi kraljevstvo već sad

Ljudi se lako prepuštaju kolotečini ovozemaljskog života, lako se uklapaju u sredinu koja je suviše materijalistička, oslonjena na prolazno. Zato Krist podsjeća kako se tome treba oduprijeti, radi nečeg boljeg i većeg, radi Božjeg kraljevstva, jer sve što je ovdje, ma kakvo god bilo, prolazi, a kraljevstvo je za vječnost. Ono je naše zajedništvo s Bogom na kraju vremena, što bi svi željeli i čemu bi trebali težiti. Ipak, čovjeka plaši razmišljanje o posljednji vremenima, jer ne zna kako će to izgledati, ne zna što će to za njega osobno značiti. Strah ga tjera da odgodi razmišljanje o tome za kasnije, a vrijeme prolazi i život svakako ide svome kraju.

Isus nas prisposodobama o zakopanom blagu i dragocjenom biseru ne plaši, nego hrabri da se onaj koji se u ovome životu okrene Bogu nema čega bojati na svršetku vremena, jer je sebi osigurao budućnost u vječnosti. Čovjek koji je našao zakopano blago na njivi ili dragocjeni biser proda sve svoje imanje kako bi do dragocjenosti došao. To nije nikakva njegova žrtva dosadašnjeg imetka, on je profitirao jer je stekao nešto mnogo vrijednije od onoga što je do tada imao. Tako je i s našim životom. Imamo li išta vrijednije od Božjeg kraljevstva. Karijera, mladost, ljepota, ugled, položaji, veze, putovanja, sve će proći, imetak ako ne potrošimo svakako na zemlji ostaje, ništa od toga ne nosimo

u vječnost, gdje će nas Bog kao ribe iz prisposdobe odijeliti dobre od loših. I tada ćemo se pitati što smo sve godine svoga života radili ovdje, zašto smo ih proćerdali na borbu za prolazno, nebitno; zašto nismo sve zamijenili za taj dragocjeni biser, Božje kraljevstvo. Ali tada je kasno zapitati se to sve. Potrebno je sada. Zato nam Isus sada i govori ove prisposdobe, dok još imamo vremena preokrenuti listu svojih prioriteta.

Ne zavaravati se znanjima, nego ići srcem

Baš sada, baš danas je trenutak da zastanemo i pogledamo kuda ide moj život. Nema nekog srednjeg puta za svijet i za Kraljevstvo, put je samo jedan, a mi se moramo odlučiti točno kojim idemo. No, nemojmo biti kao pismoznanci i farizeji koji su sve znali, ali nisu srcem živjeli ono što su znali. Znanje o Kristu, vjerski formalizam ili prigodno sjećanje Boga iz običaja i folkloru neće nas spasiti. Bog ne želi naše mrvice, pobožnosti tek toliko da nas ne remeti u onome za što uistinu živimo. On želi da prodamo sve za taj dragocjeni biser, da svoje srce predamo njemu i istinski živimo za Kraljevstvo. Tada se nećemo bojati priča o posljednjim vremenima, nego ćemo osjećati mir jer kraj vremena za nas će biti početak susreta s Gospodinom u njegovom kraljevstvu. I kao što Pavao kaže: »Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube« (Rim 8,28a). Nemamo oko čega brinuti ako Boga ljubimo i stremimo k vječnosti još za ovoga života. Jer to jeste jedina naša briga, kako zavrijediti vječnost. Sve drugo će nam Bog nadomjestiti, kao što nas i Isus podsjeća da ako brine za ptice i ljiljane, kako neće za čovjeka. Zato nemojmo ulagati svoje napore i živjeti za pogrešne, prolazne stvari. Okrenimo se Bogu i živimo za njegovo kraljevstvo.

HOD PREMA MAJCI 2026

“Veliča duša
moja Gospodina”

(Lk 1,46)

04.08.2026.

Crkva Sv. Ane
u Maradiku

Fruška gora

Svetište
Gospe Tekijske

≡ *Pridruži nam se!* ≡

Prijave i sve informacije pronadi
na mrežnim stranicama

Udruženja mladih “Prijatelji nade”

PRIJAVE DO

25.07.2026.

PODRŽAO:

Središnji državni ured za Hrvate
izvan Republike Hrvatske

Francuski križ u srcu Srijema

Na teritoriju Rume postoji deset križeva i dva postolja na kojima su u ne tako dalekoj prošlosti stajali križevi. Imajući u vidu cjelokupno spomeničko naslijeđe grada, ovaj broj spomenika u vidu križa zaista je imponzantan, a Ruma ima izuzetno bogatu i specifičnu tradiciju podizanja javnih i krajskih križeva, zbog čega je u prošlosti bila poznata i kao »Grad križeva«. Podignuti su uglavnom početkom prošlog stoljeća, uz par izuzetaka iz druge polovice 19. stoljeća. Stare mape iz 18. stoljeća ukazuju na to da su križevi postojali i tada, ali nisu sačuvani. Podizani su s određenom namjenom: da štite mjesto (križevi čuvari), da se ispred njih obavljaju vjerski obredi (obredni) i da čuvaju sjećanje na određene ličnosti (spomen križevi).

U srcu Srijema i danas postoji križ nazvan »francuskim«, a koji je stajao na mjestu gdje su pokopani vojnici **Napoleonove** vojske. Napoleonovi vojnici, Francuzi, dovedeni su u Rumu kao zarobljenici nakon bitke kod Asperna (21. i 22. svibnja 1809. godine), u kojoj su Austrijanci, pod zapovjedništvom nadvojvode **Karla Ludviga od Austrije**, porazili Napoleona. Smješteni su u tadašnju konjičku vojarnu, gdje se danas nalazi Osnovna škola *Dušan Jerković*, ali samo nakon dva mjeseca među njima je izbila epidemija od koje je umrlo trideset zarobljenika. Nisu bili pokopani ni na jednom rumskom groblju, nego na parceli u starorumskom ataru koja je kasnije nazvana Francusko groblje.

Podignut je 1906. godine kao spomen-križ. Izmješten je u drugoj polovici osmog ili tijekom devetog desetljeća 20. stoljeća zbog širenja naselja. Njegovu sudbinu doživjela su još tri križa. Danas se nalazi u južnom dijelu dvorišta rimokatoličke crkve Uzvišenja svetog Križa. Treba napomenuti da je prelomljen na pola. Jedna polovica koja se sastoji od gornjeg dijela postolja i samog križa visoka je 260 cm, a druga, u vidu donjeg dijela postolja 83 cm. Francusko groblje najprije je bilo označeno drvenim križem do te 1906. godine, kada je Njemica **Eva Nagel** podigla kamenu križ. Na njemu je bio uklesan natpis na njemačkom jeziku: »Ovdje leže hrabri borci, mir pepelu njihovom«. Vremenom je tekst postao nečitak, a danas se jedva nazire da je uopće i postojao. Tako je i s grobljem. U vrijeme kad je nastalo, bilo je van naselja, ali uočljivo kako zbog svježih humki, tako i zbog križa kojim je bilo obilježeno. Vremenom su se humke slijegale, a kad su u potpunosti obrasle travom i raslinjem, postale su nevidljive, samo je križ ukazivao da je tu netko pokopan.

Godine 1813., poslije bitke kod Lajpciga, u Rumu su ponovno dovedeni zarobljenici Napoleonove armije, ovdje puta Talijani. U boju kod Lajpciga, u povijesti poznatoj kao Bitka naroda, Napoleonovu armiju su, osim Francuza, činili Talijani, Poljaci i Nijemci iz Rajnske konfederacije. Krajem godine među zarobljenicima dovedenim u Rumu pojavila se epidemija tifusa i trajala je sve do lipnja 1814. godine. Umrli su 92 zarobljenika. Oni su u početku sahranjivani na rimokatoličkom, a kasnije, kada je epidemija uzela maha, na Francuskom groblju.

Danas malo tko zna da je usred borkovačkog naselja u Rumi, iza kuće u Orlovićevoj ulici broj 109, stajao križ koji je označavao Francusko groblje, i da su tu ležale kosti preminulih vojnika iz Francuske i Italije, te da im je u teškim povijesnim vremenima, nakon mnogih patnji, Srijem postao vječna domovina.

M. M.

Hrvatska riječ, broj 77, 24. srpnja 2004.

Počela izborna kampanja

Političke stranke bile su prve demokratske političke institucije koje su se formirale još u vrijeme postojanja komunističkih režima i koje su bile ključni akteri stvaranja demokratskih političkih poredaka. U Vojvodini su već početkom devedesetih godina nastale i stranke dvije nacionalne manjine – Hrvata i Mađara. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini osnovan je 1990. godine i ubrzo su osnivane podružnice i mjesne organizacije u skoro svim mjestima gdje živi značajniji broj Hrvata.

USPJESI I PORAZI: U vrijeme osnutka DSHV-a Hrvati jedini u Vojvodini nisu bili priznati kao nacionalna manjina i suočavali su se s političkim i društvenim ozračjem koje je u velikoj mjeri bilo antihrvatski obojeno. Usprkos tome DSHV je u prvim višestranačkim izborima postizao dobre rezultate. Najteži izborni poraz DSHV je doživio izbornom krađom socijalista na lokalnim izborima 1996. godine, kada su od četrnaest kandidata koji su ušli u drugi krug s većim brojem glasova od svojih protukandidata, naposljetku u subotičku skupštinu ušla samo tri vijećnika DSHV-a. Na izborima 2000-te DSHV je kao i druga hrvatska stranka – Hrvatski narodni savez – bio dio DOS-a i skupa su osvojili trinaest vijećničkih mjesta u Skupštini općine Subotica i dva u Skupštini AP Vojvodine.

(Jasminka Dulić)

Nova dvorana – strateško opredjeljenje

Konstituiran novi Upravni odbor HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici * Na prvom mjestu bi trebalo prići izgradnji dvorane u kojoj se održavaju probe folklornog i glazbenog odjela

Upravni odbor Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« iz Subotice opredijelio se da pristupi etapnoj izgradnji nove dvorane u kojoj će se održavati probe, te izgradnji novog objekta za restoran. Ovo je odlučeno na prvoj, konstituirajućoj sjednici održanoj 16. srpnja. Odlučeno je da će se formirati i radna grupa koja će, slijedeći ovo strateško opredjeljenje, voditi ovaj posao. Sjednicu je vodio novi predsjednik Upravnog odbora *Mirko Ostrogonac*, a prisustvovali su članovi UO: *dr. Andrija Kopilović, dr. Marko Sente, Grgo Kujundžić, Josip Horvat, Vojislav Temunović, Ruža Šimić, Davor Dulić, Jelena Piuković, Sanja Lovaš* te tajnica HKC-a *Aleksandra Lipozenčić*.

(J. D.)

Nedostatak kvoruma spriječio raspravu o položaju manjina

Nakon što nije uspio pokušaj održavanja 6. sjednice Odbora za međunacionalne odnose Narodne skupštine Republike Srbije, koja je bila zakazana za 19. srpnja jer se pozivu nisu odazvali zastupnici Srpske radikalne stranke i Socijalističke partije Srbije, nova sjednica je bila zakazana za sutradan, no, također se nije održala. Poslije prve neuspjele sjednice, kojoj su se odazvali *Predrag Marković*, predsjednik Narodne skupštine Republike Srbije te *Dragan Jočić*, ministar unutarnjih poslova Republike Srbije, uslijedio je sastanak i razgovor *Esada Džudževića*, predsjednika Odbora i *mr. Josipa Ivanovića*, koordinатора-predsjedavajućeg svih nacionalnih vijeća u Srbiji i Crnoj Gori, na temu položaja manjina u Republici Srbiji. Posebno dugi razgovor vođen je u prostorijama Narodne skupštine Republike Srbije s *Andrewom McEnteejem*, savjetnikom za ljudska prava Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OSCE).

(H.R.)

Joza Kolar, predsjednik Podružnice DSHV Sombor

Samo skupa smo jaki

Joza Kolar se u svom obraćanju osvrnuo na protekli period rada DSHV-a: »U vrijeme osnivanja somborske podružnice DSHV-a prije devet godina mislili smo da će sve ići normalnim tijekom, ali sustav nije bio takav da bi podržao političko organiziranje nacionalnih manjina. Sve do 2000-te smo se skoro morali skrivati i raditi kao u 'ilegali'. Poslije devet godina valjda je došlo vrijeme da se ponovno slobodno radi ne skrivajući se, a veliki broj prisutnih na ovoj skupštini govori u prilog tomu. Velika je stvar ujedinjenje, jer program svih snaga u hrvatskoj zajednici može biti samo jedan – da tražimo i ostvarimo svoje interese u državi u kojoj živimo. Kad je riječ o HNV-u, i tu je bilo poteškoća i problema – ali samo svi skupa možemo učiniti znatno više za hrvatski narod. Politika treba trasirati put a HNV treba štititi interese i prava Hrvata kako u domicilnoj tako i u matičnoj državi.«

Glede predstojećih izbora Kolar je kazao: »Za nas je ispit zrelosti bio izbor predsjednika Republike Srbije i hrvatski je narod tome dao veliki doprinos. Ovakvu snagu i volju ćemo morati pokazati i na izborima koji predstoje. Ovdje nas ima sto, neka svatko nađe još deset i njih deset neka nađu još dva i osigurati ćemo svoje predstavnike u Općini Sombor, a ako naših predstavnika ne bude, plašim se da nitko neće zastupati naše interese na pravi način.«

Joza Kolar

Biskupijsko svetište Gospe Snježne - čudotvorne Gospe Tekijske

Srijemska biskupija

TEKIJJE
1716. - 2026.

Biskupijsko svetište Gospe Tekijske

Što god vam rekne, učinite! (Iv 2, 5)

MALE TEKIJJE

VELIKE TEKIJJE

Subota, 25. 07.

- 17:00 prilika za sv. Ispovijed
- 19:00 Sv. Misa na hrvatskom jeziku
štovanje moći sv. Ane

Nedjelja, 26. 07.

- 09:00 Sv. Misa na mađarskom jeziku
- 11:00 Sv. Misa na hrvatskom jeziku
- 19:00 Sv. Misa na hrvatskom jeziku

Utorak, 04. 08.

- 15:00 prilika za sv. Ispovijed
- 15:30 Sv. Misa na
staroslavenskom jeziku
- 17:00 Sv. Misa na mađarskom jeziku
- 19:00 Pontifikalna sv. Misa na
hrvatskom jeziku s procesijom

Srijeda, 05. 08.

- 08:00 Pobožnost Križnog puta
- 09:00 Sv. Misa na mađarskom jeziku
- 11:00 Pontifikalna sv. Misa
na hrvatskom jeziku
- 19:00 Sv. Misa na hrvatskom jeziku

PREOBRAŽENJE

Četvrtak, 06. 08.

- 09:00 Zahvalna Misa na hrvatskom jeziku

VELIKA GOSPA

Petak, 14. 08.

- 19:00 Pontifikalna misa bdjenja
msgr Fabijan Svalina, biskup

Subota, 15. 08.

- 19:00 Sv. Misa na hrvatskom jeziku
rektor Svetišta

Nedjelja, 16. 08. sveti Rok Hodočasnik

- 11:00 Sv. Misa crkva Svetog Roka
Susret župljana ovdje i po svijetu

Profesionalna orijentacija, druženje i nova iskustva

Ljeto u Novom Vinodolskom – nova prijateljstva, odluke i uspomene

S totinu učenika četvrtih, petih i sedmih razreda koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku provelo je od 13. do 20. srpnja tjeđdan dana u Novom Vinodolskom. Uz kupanje, radionice, druženje i školu plivanja učenici sedmih razreda sudjelovali su i u programu profesionalne orijentacije, kroz koji su upoznavali svoje interese, sposobnosti i mogućnosti budućeg obrazovanja. U programu su sudjelovali učenici 4., 5. i 7. razreda cjelovite nastave na hrvatskom jeziku te učenici 5. i 7. razreda koji pohađaju nastavu hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture iz Subotice i Male Bosne, Đurđina te učenici iz Lemeša, Sonte, Sombora i Monoštora.

Za učenike četvrtih i petih razreda bile su organizirane likovne i kreativne radionice, škola plivanja te sportske aktivnosti na plaži. Većeri su provodili u druženju, karaokama i plesu, a zajedno su pratili i finale Svjetskog nogometnog prvenstva.

Sedmaši su, pak, imali priliku promisliti o svojim željama, bolje upoznati vlastite sposobnosti i pripremiti se za odabir srednje škole koji ih uskoro očekuje. Nekima su rezultati testova i individualni razgovori donijeli nova saznanja, dok su drugima potvrdili već donesene odluke.

Ivan Forgić iz Monoštora već je ranije odlučio da želi postati keramičar, a program profesionalne orijentacije dodatno ga je učvrstio u toj odluci.

»Potvrdio sam svoju želju da upišem smjer za keramičara. I nadam se da ću to upisati u Subotici. Svima bih preporučio da dođu na ovaj program«, kaže Ivan.

Matea Cvijanov iz Subotice također je već odabrala svoje buduće zanimanje, a tijekom programa dodatno se uvjerala da je donijela pravu odluku. Osim toga, ljetovanje joj je donijelo i nova prijateljstva.

»Profesionalna orijentacija jako mi je pomogla. Iako sam znala što želim upisati, sada sam u to posve sigurna. Planiram upisati Medicinsku školu, smjer akušerska sestra. Upoznala sam tri nove prijateljice iz Sombora i baš smo se lijepo slagale u sobama. Individualni razgovori dosta su mi pomogli. Jasna mi je dala konačne rezultate, a vlč. Vinko me je potaknuo da nastavim s Bogom tražiti svoj put«, kaže Matea.

Program profesionalne orijentacije u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća provodi se od 2016. godine za učenike koji završavaju osnovnu i srednju školu. I ove je godine sa sedmašima razgovarala i rezultate testova analizirala **Jasna Vojnić**, psihologinja po struci.

»Tijekom sedam dana s mladima prolazimo kroz testove profesionalnih interesa i sposobnosti, upoznajemo njihove osobine, razgovaramo o vrijednostima, otkrivamo njihove

talente i zajedno tražimo put na kojem će moći ostvariti svoje potencijale. Ipak, on je puno više od pomoći pri odabiru budućeg zanimanja. Na profesionalni put gledamo cjelovito – ne samo kroz pitanje što će netko raditi, nego i kakva osoba želi postati. Vjerujemo da je svaki čovjek obdaren posebnim darovima i želimo pomoći mladima da ih prepoznaju, razviju i stave u službu zajednice. Razgovaramo o pozivu, smislu, odgovornosti i o tome kako pronaći put na kojem će biti ispunjeni, sretni i moći dati najbolje od sebe. Za hrvatsku zajednicu u Srbiji ovaj program ima i dodatnu vrijednost. Njime želimo našoj djeci poručiti da ih vidimo, da ih čujemo i da su nam važni. Njihovi talenti nisu slučajni – oni su bogatstvo naše zajednice«, kaže Vojnić.

Važan dio programa bila je i duhovna dimenzija. Prisutnost svećenika tijekom profesionalne orijentacije pomaže mladima da svoje talente i životni poziv promatraju kao Božji dar te ih potiče na izgradnju osobnog identiteta. S učenicima je tijekom programa razgovarao i vlč. **Vinko Cvijin**.

»Upoznao sam mnoge roditelje koji imaju sve posloženo – i posao, karijeru, obiteljsku situaciju. Međutim, događa se često da njihova djeca ne pronađu pravi put. Ne pronađu Boga u svome životu. Tada cijela obitelj pati i nosi težak križ. Ovdje smo bili kako bismo pomogli našoj djeci da dublje promisle što je Bog za njih namijenio i s njime pronađu pravi smjer u svome životu. Božji plan za naš život nije nešto zacrtano, nego nešto što s njime otkrivamo i slobodno prihvaćamo. Ovako već preventivno djelujemo da djeca pronađu Božji smjer u svome životu«, kaže vlč. Cvijin.

Bogat program, druženje, nova prijateljstva te promišljanje o budućnosti i životnim izborima obilježili su ljeto još jedne generacije učenika koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku. Uspomene koje su ponijeli iz Novog Vinodolskog, kao i prijateljstva koja su učvrstili ili tek sklopili, ostat će trajno bogatstvo i poticaj na njihovom daljnjem životnom putu.

A. G.

Uspješna druga faza obnove vrtića *Marija Petković – Biser*

»Vrtić po mjeri djeteta 2« – još ljepši dom za igru, učenje i odrastanje

Nakon uspješne prve faze prilagodbe i uređenja prostora za život i rad djece u vrtiću *Marija Petković – Biser*, koji u prostorijama župe Marija Majka Crkve u Subotici provodi program Montessori na hrvatskom jeziku, uspješno je ostvarena i druga faza projekta »Vrtić po mjeri djeteta«. Cilj projekta bio je stvoriti još funkcionalnije, sigurnije i ugodnije okruženje u kojem će se djeca bezbrižno igrati, učiti i odrastati.

Spavaonica je dobila potpuno novo ruho. Nabavljeni su novi kreveti i posteljina koji su, osim ugodnog novog ozračja, djeci osigurali kvalitetniji odmor, bolje higijenske

sigurnost djece, a istodobno pridonose energetskej učinkovitosti prostora.

Prostor su upotpunili i novi ormar i police na kojima su igračke i materijali Montessori pregledno posloženi i lako dostupni. Tako djeca još lakše razvijaju samostalnost, odgovornost i naviku urednosti, što su važne vrijednosti odgoja Montessori.

uvjete i veću udobnost, važnu za njihov pravilan rast i razvoj.

Obnovljena je i kuhinja nabavom suvremene opreme, čime su stvoreni još bolji uvjeti za pripremu zdravih, ukusnih i nutritivno uravnoteženih obroka.

Velike promjene doživjela je i soba u kojoj djeca jasnog uzrasta provode najveći dio dana. Postavljene su zaštitne maske za radijatore koje dodatno povećavaju

Djeca su i prije rado dolazila u svoj vrtić, a sada u njemu uživaju još više. Novi i poboljšani uvjeti pružaju im sigurno, toplo i poticajno okruženje u kojem svakoga dana rastu, uče i razvijaju svoje sposobnosti. U vrtiću se, uz igru i učenje, njeguju kršćanske i odgojne vrijednosti te materinski hrvatski jezik.

Drugu fazu projekta »Vrtić po mjeri djeteta« financijski je podržao Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

B. I.

Mala čuda velikog svijeta

Zašto sunce ljeti »prži«?

Baš me zanima što biste na prvu odgovorili.

No, Sunce ljeti »prži« zbog nagiba Zemljine ose od 23,5 stupnjeva i kraće putanje sunčevih zraka. *Kako?*

Tijekom ljeta naša hemisfera je nagnuta prema Suncu i sunčevi zraci padaju na Zemlju pod pravim kutom od 90 stupnjeva (zimi smo nagnuti od Sunca). Upravo zbog tog direktnog kuta sunčeva svjetlost ljeti prolazi kroz tanji sloj atmosfere. Uz to dani su dulji, što omogućava tlu i zraku da se akumuliraju toplinom dulje negoli zimi.

Stučnjaci kažu da je Zemlja u srpnju najudaljenija od Sunca, ali to je manje bitno u usporedbi s kutom nagiba.

Zapravo, sve to je normalna posljedica putovanja Zemlje oko Sunca i nagiba.

Zapamti: kada Sunce »prži«, dakle po najvećoj temperaturi skloni se u hlad. To se misli na period od 11 do 15 sati jer tada je i UV zračenje najintenzivnije.

Zanimljivo: Najviša službeno izmjerena temperatura zraka na Zemlji iznosila je 56,7 stupnjeva, i to 10. srpnja 1913. godine u Dolini smrti (Death Valley) u Kaliforniji. U Libiji je u Al Aziziyahu 13. rujna 1922. izmjereno 57,8 stupnjeva.

Pazi! Pri ulasku u automobil koji je stajao na suncu, otvorite vrata i sačekajte bar koju sekundu prije ulaska. Temperatura može dosegnuti i 80 stupnjeva, što može biti opasan šok za tijelo.

Hrcko

Republika Srbija
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
Beograd

Temeljem čl. 19., stavak 1. i čl. 39., stavak 1. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (*Sl. glasnik R. Srbije*, broj 94/2024) daje sljedeću

OBAVIJEST

Obavještava se javnost i zainteresirana tijela i organizacije da je nositelj projekta »SOLAR S2022« d.o.o. Alibunar, podnio Ministarstvu zaštite okoliša Zahtjev za određivanje opsega i sadržaja studije o procjeni utjecaja na okoliš projekta fazne izgradnje solarne fotonaponske elektrane »PV SOLARS 2022« maksimalne izlazne snage 9,9MW s 20 KV kablovskim priključnim vodom i optičkim kablovskim vodom na kat. parcelama broj 151/1, 140, 102/1, 102/3, 102/4, 102/5, 102/6, 102/7, 102/8, 984/1, 984/2, 984/3 sve u K. O. Bikovo i na kat. parcelama br. 37216/2 i 37223/3 K. O. Donji grad, Grad Subotica, koji je zaveden pod brojem 002487772 2026.

Zainteresirana javnost može izvršiti uvid u sadržinu zahtjeva svakog radnog dana od 11 do 13 sati u prostorijama Ministarstva zaštite okoliša u Beogradu, Omladinskih brigada 1, soba 428, kao i na službenom sajtu Ministarstva <https://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/zahtevi/zahteviza-odredjivanje-obima-i-sadrzaja> i dostaviti svoje mišljenje u roku od 15 dana od dana objavljivanja ove obavijesti u tiskanim dnevnim novinama.

Ministarstvo će donijeti odluku u skladu s čl. 19., stavak 4. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (*Sl. glasnik RS*, broj 94/24) uzimajući u obzir podatke, dokumentaciju i obavijesti iz zahtjeva, kao i dostavljena mišljenja zainteresiranih tijela, organizacija i javnosti.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomesječnog djeteta i pripomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem višenamjenski poslovni prostor u BiH, RS Srpska, Istočno Sarajevo u centralnoj gradskoj »A« zoni na šetnici Dr. M. Lazića, veličine 100 m² + 35m², idealan za predstavništvo kompanija, organizacija ureda ili automatskih kazina iz Srbije, Hrvatske, Mađarske. Kontakt email: lindov@yahoo.com ili viber: +964-781-891-68-75.

Tražim simpatičnu i lijepu Hrvaticu za međusobno učenje hrvatskog i mađarskog jezika. Ja sam »mlad« umirovljenik, po nacionalnosti Mađar. Tel.: 061/6566-577.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

SOMBOR - Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025-5449220; 064-2808432.

SUBOTICA - Darujem štence (po izboru M ili Ž), crni ili šareni. Tel.: 024/528-682 ili 060 0532570.

Potrebne njegovateljice s europskim papirima za njemačku agenciju. Prijava na zdravstveno osiguranje dok radite. Ne plaćate proviziju. Plaće su za slabije znanje njemačkog jezika od 1.500 eura, a za bolje od 1.800 pa više. Ja sam uz vas 24 sata dok ste na šteli. Sva pitanja i prijave možete poslati putem WhatsAppa ili Vibera. +381-63-708-05-60. Budite i vi dio našeg tima. Jovanka

Prodajem poljoprivredno zemljište, parcele broj 33565/1 i 33564 k.o. Donji Grad, za 8.500 eura/jutro. Kontakt 064/3758889.

Izdajem u najam poslovni prostor – 320 m², uži centar – Apatin – Ulica svetog Save 25. Pogodno za auto salon ili trgovinu. Ukupna površina s dvorišnim dijelom – 700 m² Tel: 063/738-97-85

Prodajem nepokretnost površine 4.516 m² u Rudanovcu u okviru Nacionalnog parka »Plitvička jezera«, po cijeni od 165.829,00 eura. Informacije na telefon 063/888 71 34.

Prodajem mrežice za mlade vočke 270 komada, veličine 56 cm x 20 cm. Cijena 30 din/kom. Telefon: 064/9738601.

Prodajem plišanu otunku, strigansku maramu, tkane ponjave i pregače. Informacije na telefon 062/1789106.

Osoba s invaliditetom (II. stupanj) traži posao u Subotici. Kontakt telefon: 061/6767041.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* koji VAŽI DO 29. 7. 2026.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.

Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.

Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.

Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:

- ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
- utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
- srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
- četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*

Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTi te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sat i 45 minuta. Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Prevara ili obmana

Važna je dobra priča

Ideja koja mi je oduvijek bila sjajna jest da je za sve najvažnija dobra priča. Tu sam misao prvi put čula na jednoj edukaciji o pisanju projekata. Predavač nam je rekao kako bismo kao turistički proizvod mogli prodati, primjerice, jutarnju rutu Laze Kostića, bez obzira na to što zapravo ne znamo kojom je rutom hodao. »Jednostavno je nacrtajte«, rekao je. »Ovdje je jeo burek, ovdje kupovao novine, ovdje zastao popiti kavu...« I tako redom, sve što vam padne na pamet. Turisti će to platiti.

Koliko je samo takvih »izmišljenih« priča proslavilo destinacije, privuklo našu pozornost i donijelo koji euro više.

Izvanzemaljci su uvijek atrakcija

Priče o NLO-ima gotovo su siguran recept za publicitet. Godine 1947. američka vojska objavila je da je pronašla »leteći disk«, da bi ubrzo promijenila priču i ustvrdila kako je riječ o meteorološkom balonu. Time su započela desetljeća teorija zavjere. Grad Roswell odlučio je prigriliti taj narativ. Danas organizira UFO festival, ima muzej posvećen izvanzemalcima, a trgovine i restorani obilato koriste NLO tematiku. Bez obzira na to što se zapravo dogodilo, Roswell je postao jedna od najpoznatijih turističkih destinacija na svijetu kada je riječ o ovom fenomenu.

Kada mit postaje marketinška strategija

U turizmu postoji razlika između legende ili folklor, koji se predstavljaju kao dio lokalne tradicije, marketinškog mita, u kojem se stvarna mjesta povezuju s pričama bez čvrstih povijesnih dokaza, i potpune prijevare, kada se svjesno plasiraju lažne tvrdnje kao činjenice.

Većina uspješnih destinacija danas ne tvrdi da su njihove legende doslovno istinite. One ih predstavljaju kao dio lokalne baštine, uz dozu misterija, mašte i zabave.

Namjerno izmišljena priča

Jedan od poznatijih primjera takvog pristupa jest švicarski gradić Braunwald, koji je 2003. godine lansirao izmišljenu priču o gnomima koji navodno žive u okolnim planinama. Organizirane su tematske staze, događanja i aktivnosti za obitelji, a kampanja je donijela značajan publicitet.

Slično tome, mnoge destinacije danas stvaraju potpuno nove likove, legende ili »misterije« kao dio svojeg brendiranja, pritom ne skrivajući da je riječ o kreativnom konceptu.

Jer u turizmu nije presudno je li priča doslovno istinita. Važnije je je li dovoljno uvjerljiva, zabavna i autentično povezana s identitetom mjesta da ljudi poželes doći i doživjeti je. Upravo zato neke od najpoznatijih turističkih atrakcija na svijetu počivaju na spoju povijesti, legende i dobrog pripovijedanja.

A meni je dobra priča važna i kada biram ljude, baš kao i kada biram destinacije.

G. K. M.

Svima nam je dobro poznato jezero Loch Ness u Škotskoj. Priča o čudovištu koje navodno živi u jezeru postoji stoljećima, no pravi turistički procvat dogodio se nakon fotografije iz 1934. godine, poznate kao Surgeon's Photograph. Desetljećima poslije otkriveno je da je fotografija bila podvala. Rezultat? Milijuni turista koji svake godine dolaze u to područje, otvoreni muzeji i posjetiteljski centri, a Nessie je postala zaštitni znak cijele regije. Iako danas većina ljudi zna da za čudovište ne postoje nikakvi dokazi, legenda i dalje privlači posjetitelje. Uostalom, tko bi se baš usudio zaplaviti u jezeru za svaki slučaj?

Sljedeća destinacija koja je svoju slavu dobrim dijelom izgradila na priči jest Julijin balkon u Veroni. Milijuni ljudi posjećuju kuću Julije iz *Romea i Julije*, premda Romeo i Julija nisu povijesne osobe. Štoviše, balkon je kući dodan tek početkom 20. stoljeća kako bi što više nalikovala opisu iz **Shakespeareova** djela. Ipak, to mjesto i danas privlači golem broj turista.

TK *Spartak* – TK *Crvena zvezda* 4:3

Šampionski naslov ostaje u Dudovoj šumi

Prošlog vikenda (17. i 18. srpnja) na terenima TK-a *Spartak* u Subotici održan je završni Final four turnir najboljih muških teniskih momčadi u Srbiji. Osim selekcije domaćina, u borbi za naslov prvaka države borili su se još i *Crvena zvezda*, *Player zone* i Teniska akademija *Živković* (Beograd). U polufinalnim duelima *Spartak* je slavio protiv *Player zone* (4:1), dok je *Crvena zvezda* bila bolja od TA *Živković* (5:0). A onda se u subotu igralo veliko finale...

Šampionski *Spartak*

Kako je to izgledalo iz prve ruke imamo priliku saznati zahvaljujući **Mateju Sabanovu**, neposrednom akteru finalnog duela i standardnom prvotimcu TK-a *Spartak*.

»Ovogodišnje momčadsko prvenstvo Srbije od početka je bilo drugačije jer smo znali da **Andrej Nedić** neće biti na raspolaganju budući da lovi bodove za US Open. Također, i **Zoran Ludoški**, koji je prošlih godina bio neizostavni dio ekipe, ove godine je ozlijedio koljeno i nije bio spreman za igru. *Crvena zvezda* se ove godine dodatno pojačala s dva ruska tenisača, a za dubl su doveli **Stefana Latinovića** koji je blizu ulaska u Top 100. Iako su oni na papiru bili znatno jači tim, mi smo znali da imamo šanse ukoliko uspijemo dogurati do igre parova. Svi mečevi bili su prilično neizvjesni, a *Zvezda* je nakon singlova vodila 3-2. Nakon ovakvog rezultata poslije singl mečeva znali smo da smo ispunili primarnu zamisao i da imamo

dobre šanse jer je dubl 'naš teren'. Nakon 20 minuta igre na oba susreta imali smo po dupli break prednosti. I s jednog i s drugog terena prštali su *wineri* i do kraja više nije bilo reultatske neizvjesnosti. U konačnici smo slavili ukupnu pobjedu 4-3 i mislim kako je i ovog puta presudio momčadski duh i zajedništvo koje TK *Spartak* gaji godinama unatrag. Sretni smo i ponosni što je drugarstvo i zajedništvo ponovno pobijedilo i donijelo *Spartaku* još jedan naslov momčadskih prvaka države«, posvjedočio nam je Matej Sabanov.

REZULTATI

SINGL

Mirza Bašić – Semen Pankin 2:0 (6:3, 6:4), **Kristijan Juhas – Dušan Obradović** 2:0 (6:1, 7:5), **Ivan Sabanov – Stefan Popović** 0:2 (2:6, 6:7(2)), **Matej Sabanov – Antoan Aržankin** 1:2 (6:3, 4:6, 4:6), **Pavle Stojiljković – Marko Maksimović** 0:2 (4:6, 2:6)

PAROVI

Mirza Bašić / Kristijan Juhas – Semen Pankin / Stefan Latinović 6:1, 6:3

Ivan Sabanov / Matej Sabanov – Marko Maksimović / Stefan Popović 6:1, 6:3

D. P.

NOGOMET

Hajduk u 2. kolu

Unatoč porazu na gostovanju kod Žiline (1:2), nogometaši *Hajduka* su, zahvaljujući pobjedi u prvom susretu (2:0), uspjeli izboriti plasman u 2. kolo kvalifikacija za plasman u Ligu Europe. Već ovoga tjedna (četvrtak, 23. srpnja) Splitsani su igrali meč druge runde protiv *Pafosa* (Cipar).

Foto: web Hajduk/Robert Matić

POGLED S TRIBINA

Španjolska

Minimalnom pobjedom (1:0) protiv Argentine u finalu Svjetskog nogometnog prvenstva, reprezentacija Španjolske osvojila je, drugi u svojoj povijesti, naslov prvaka svijeta. Golom **Ferrana Torresa** u 106. minuti *furija* je uspjela slomiti otpor i obranu gotovo neprepoznatljivih *gaučosa*, koji tijekom cijeloga susreta nisu uputili niti jedan ozbiljniji udarac prema suparničkim vratima. Uz sve to, Argentinci su od 93. minuta igrali s igračem manje nakon isključenja **Enza Fernandez**a (drugi žuti karton). Objektivno gledano, Španjolska je potpuno zasluženo slavila jednu od najvećih (po važnosti) pobjeda u svojoj nogometnoj povijesti, napose jer je u pitanju bilo finale protiv aktualnih svjetskih prvaka. Baš kao što je tijekom cijeloga prvenstva pokazala najstandardniju formu i nakon iznenađujućeg remija u prvom kolu protiv nevjerojatnih Zelenortskih Otoka (koji su izborili prolazak u šesnaestinu finala i tijesno poraženi od finalista Argentine 2:3). Mnogi su u tom trenutku posumnjali u konačni potencijal momčadi izbornika **Luisa de la Fuentes**a, ali je njegova ekipa iz susreta u susret stvarala neprobojnu mašineriju koja je u izlučnoj završnici nizala gotovo sve

pobjede bez primljenog gola (Austrija 3:0, Portugal 1:0, Belgija 2:1, Francuska 2:0). Jedini gol na cijelom mundialu primili su protiv Belgije, u jedinom susretu u kojemu su bili u rezultatskom problemu. U ostalim duelima protiv renomiranih protivnika poput Portugala i Francuske, te konačno Argentine, obrana je vješto sačuvala svoj gol, dok su vezni i napadački red pronalazili put prema protivničkim vratima. Stoga niti najmanje ne čudi kako su tri prestižne nagrade, koje FIFA dodjeljuje za ukupan dojam na SP-u otišle upravo prvotimcima Španjolske. **Pau Cubarsi** je najbolji mladi nogometaš, **Unai Simón** je najbolji vratar i konačno zlatna lopta namijenjena najboljem nogometašu otišla je u ruke kapetanu **Rodriju Hernandezu**. Jedino se trofej zlatna kopačka ponovno našao (kao i na prošlom SP-u u Kataru 2022.) u vlasništvu najboljeg strijelca današnjice **Kylian**a **Mbapaé**a (10 golova). Posljednjim zviždukom suca **Slavka Vinčića**, označen je kraj finalnog susreta najdužeg mundiala svih vremena i zastor je pao na SP u SAD-u, Meksiku u Kanadi. Ali kako stvari stoje, vrlo je vjerojatno kako će sljedeći biti još duži i glomazniji (prijedlog za 64 države sudionice) jer će SP u Španjolskoj, Portugalu i Maroku biti točno na jubilej stogodišnjice prvoga i legendarnog mundiala u Urugvaju.

D. P.

Umotvorine

- * Tvoj najbolji učitelj je tvoja posljednja greška.
- * Da je važno što misle drugi, zvali bi se prvi.
- * Dobivaš onoliko koliko misliš da zaslužiš.

Vicevi, šale...

- Halo, dobar dan, je l' imate tablete za smirenje?
- Koje?
- Ja sam! Imate ili nemate?
- Znaš li ti engleski?
- Naravno!
- A je l', što znači welcome?
- Prostirka za brisanje stopala.

Aforizmi

- * Tisuću puta se čovjek pokaje za ono što kaže, rijetko za ono što prešuti.
- * Ako morate birati prave riječi, izabrali ste pogrešne ljude.
- * Ako te moje granice vrijeđaju, vjerojatno si jedan od razloga zašto su mi potrebne.

Vremeplov – iz naše arhive

Otvaranje obnovljenog
GP Batrovci – Bajakovo, 2006.

Didine pripovetke (iz knjiga Balinta Vujkova)

Trgovac od kuće do crkve

Jedareda bio jedan jak paor, što se nuz paoriju bavio i trgovinom. Kuća puna, puni hambari i smočnice. Svi njegovi košulje zlatare nosili, ta bogat je da bi i baglamu na kapidžiku pozlatit mogao samo kad bi teo. Ni na oči nije bio šuš, volio sa svakim proćorakat a i znao, nije prazan u glavi, pa ga bilo svud po svetu. Bio i veseljak, obešenjak, volio bit svatovčan, a kad se malo nacvrcka na po dikoju njegovu reč i peto bi da propeva. Kad je nazdravičar u svatovi što da kažem... da sam bogat, ljudi bi mislili da sam to bio ja. Kad čuju da je on došo, svi se skupu ko da se u rog dunulo. Kad on negdi zameša zdravicu, svatovčanima to je za pamtiti. Evo jedna njegova:

– Da Bog poživi našu kuvaricu koja nam dobra jela spremila i koja desnom rukom po šerpenji meša, a levom di je zasvrbi tamo se počeša, živila! Da Bog poživi naše tamburaše koji tanke žice diraju i nama lepo sviraju i češće gudala mažu da od nas koju peticu izlažu, živili! Da bog poživi svu onu braću koji kroz prozor gledaju i po ulici begaju i viču »vrati se, brate, natrag biće i za nas koji batag« – jest, al s potkovicom. Da Bog poživi sve goste koji sede okolo i koji ste kićenim ruzmarinom pozvani al glogovim koljem rasterani, puž vas vuko, rak vas guro, nećete daleko otići, živili!

U njegovim rukama sve se u sreću pretvori. Ta kod njeg i maćija postaje mati. Zasadi oraje pa ne bere s nji oraje već jaja. Sve, sve je srečno samo u jedinom sinu sreće nema. Baš ko ta njegova nazdravica, sin ko da ga rak vuče, puž gura, neće daleko otići.

Ako otac nije prazan u glavi, al sin je sav prazan. Da ga otac kojim poslom šilje, sin prođe gore neg kerećiji otac kad je pošo u svatove pa pala taraba na njega. A što je najgore, trgovo bi i on!

Šta će otac neg nač mu pametnu ženu. Al di će i kako će? Ide po svetu valjda će negdi nač.

Tako i bude. Prolazi tako poslom kad jedareda vidi: mrak će već, a jedna devojka sa kosirom sknjiva lastar u vinogradu, braća plevu. Nije baš lepa, nos frntav, malo čkilji, al ona vodi poso, vredna.

U to evo i oca – bio sa komšijom u lovu. Ulovili zeca i goluba pa nikako da se podelu. Devojka nafntala taj frntav nos i samo čkilji. Jedareda njoj dosadilo i kaže ocu:

– Ostarili, a ne znate delit. Dajte, ja ću.

Pa komšiji:

– Očeš zeca? Eto ti golub. Očeš goluba? Uzmi goluba! Gotovo!

Kad je ovaj to vidio, on u sebi kaže: volijem pametnu neg lepu, to mojem sinu treba.

A devojkinom ocu kaže:

– Prijatelju, imam ja sina, da l bi teo dat mi ovu devojkicu za njeg?

– Ne pitaj već darivaj!

Onaj znade ko je prosac, zna u kaku kuću će dat devojkicu.

Paorov sin imade ženu pa bi sad da bude pravi domaćin, sam da trguje! Šta će otac, kupi mu kola pa nek ide po trgovini, al ne sam već navek sa ženom. Oče mladoženja samo da imade svoja kola i konje. Kad je dobio kola, mladoženja više ni na sokak ni sokačić neće nikako već samo na koli. A kad Sremac kreće na koli, onda bez sekire i torbe ne ide. Šta znade kad će rudu slomit pa sekirom u šumu, šta znade kud će dospet – torba sa ranom nek je spremna.

Tako i ovaj. Da ga šilju po šaku soli on konje vata, u kola meće sekiru i torbu. Šta će otac kad znade koga je odranio, šta će žena – doznala za koga su je dali. Sekira i torba dan-noć spremni.

Sve to žena trpi dok nije došla prva nedelja, došlo vreme za u crkvu ići. Njina kuća prva do crkve: crkva je lebac a kuća pupuška, tako su blizo, a on i sad kola, u kola sekira i torbu.

Tek žena buknu:

– Kad već kola krećeš do crkve, kreći, al šta će ti sekira i torba?!

A on njoj mudro:

– A usput, a usput? Ti si zaboravila ko sam ja – trgovac! Ko zna kaka trgovina će se ukazat usput i kud ću morat poći!

Pričao Ferdo Čačić, Sr. Karlovci, 74. g., nadničar, poljar
Do neba drvo, 1963.

Rič po rič

Piše: Željko Šeremešić

Virovanje

Faš Jozi obrve ko lastino gnjizdo. Škilji ispod nji a oče mu svitlucu. Mudrijaš je on veliki. Isapim u sebe da j cigurno ope štagod naštudio. Juče smo s divanili od utecavanja a sade j cigurno ope štagod naštudio. Ne b se sam tako navu vrućinu zaputio do nas. Počinje: »Jel faše, kaž ti mene jel ti mene viruješ? A šta b bilo da sam kaki političar? Ob mi i onda virovo?«. Stvarno mu svašta dođe u pamet, isapim u sebe. Odgovaram: »Ta di ti sade to došlo u pamet? Ta kako ti ne b virovo? Ta komu ć virovat ako fašu neću? A još se poznajemo dok smo dica bili. Ta ako ja nisam bio kod vas ondak s ti bio kod nas. Otranili se zajedno. A i potli, ta cilog života sam se na tebe mogo oslonjit. Ti ka s štagod kazo jel obećo to j bilo tako i nikako drugojačije«. »Ajd, ajd, ta mislio sam da š tako štagod kazat al ni s baš sve reko. Kaž ti ovo drugo što sam ti pito? Ob ti mene virovo da sam se ja latio te politike, da sam kaki političar? To ti mene kaži. Ob ti mene ondak virovo?«, faš će. Vidim da j zapo. A ja s moram još mal proštudirat šta ć mu kazat pa kupujem vrime: »Otkale ti sade to da pitaš? Prvo jel ti virujem pa onda ovo jel bi ti virovo da s kaki političar?«. Faš gladi fićok, obliziva se, mal pokvasi usta mirišljavom dudovačom pa divani kako mu to došlo u pamet. Kako s prvo satio pokojnog Stipe što s ga zvali Vira. Kako j Stipa Vira od maloći svima divanio: »Virujte mi, virujte mi....«. Kako j i u škole isto divanio ka j odgovaro. Kako s ni oženio od silnog divana curama da mu viruju. Nastavlja: »Jest da s mu isprva svud i virovali al potli mal ko. Ispalo da od tog virovanja mal šta ispalo istina. U sprdačenju š njim mu i nadili tako ime. Na poslitku j završio u politike al mu i tu mal ko virovo. I to mi podsitilo da danaske nema dana da kad upaljiš ono sokočalo od televizije ne čuješ – virujte biće ovo, virujte biće ono, virujte, virujte... A znaš od koga ide ta pipovička? Ne moraš dvaput pogađat«. Klimljem glavom pa isapim u sebe da b se mlogi zafrkli kad bi mislili da j moj faš kaki luftika, da divani priko bundiva. Sad mu već moram odgovorit: »Sve s lipo reko. Još sam fali da će mo morat i mi ko u molitve deklemovat. Da virujemo u jednu jedinu, znaš već šta? Znaš već u koga?... Ne boj se, smisliće već kogod kako ć i to nadesit«. Sune faš iz fićoka, pruži mi ga da mu natočim, ope započinje: »Ajd sad mi pristani zamajavat. Šta b ti reko da sam kaki političar? Ob mi virovo kad divanim viruj u ovo, viruj u ono....?«. Vidim nema mi druge. Moram reć: »Slušaj, neka se bisit al to baš ne ide tako. Prvo j da ti nikad ne b ošo u politiku a drugo ti i nis za politiku. A treće, treće j to da ja ni jednom političaru ne virujem. Možda grišim al za mojga života vamo s mal koji pokazo. Na početku naobečavu a na kraju kad im dogori ne b natrag«. »Faš Marne sve s reko. Komu ć virovat neg tebe. Ni to za mene. Ne mogu ja divanit ta virovanja, divanit ono što znam da ne ć bit. A to sokočalo od televizije j čudo, svašta ti umeće u glavu. Došlo j da moraš odviše pazit. Da ne znaš komu š virovat, njemu jel svojim očima i ušima«, na kraju će faš.

U NEKOLIKO SLIKA

Pletenje ukrasa od žita
u Subotici i Somboru

»Jagnjeći paprikaš na kratak saft«

Tradicionalni specijalitet koji se priprema(o) u Vajskoj u vrijeme kirbaja – sv. Jurja, zaštitnika župe, a koji se obilježava u nedjelju poslije 23. travnja, jest »jagnjeći paprikaš na kratak saft«. Ovakav paprikaš pripremao se za devet sati ujutro kao doručak, pa se s njegovim kuhanjem počinjalo oko šest sati.

Budući da se kuhao u velikoj količini, radilo se to u velikoj zdjeli na vanjskom šporetu nad vatrom, kako nam je za naš *KuHaR* i pokazao **Krunoslav Šimunović**. Janje se klalo večer prije. Paprikaš je bio za doručak, a janjeće i praseće pečenje za ručak.

Tijekom kuhanja ispričao nam je kako se njegov pradjed obogatio upravo s ovcima, odnosno janjcima. U tom kraju bili su najveći proizvođači, a pradjed je u to vrijeme imao oko tisuću ovaca/janjaca.

»U ono vrijeme to je bila *somborska cigaja*, koja je i najzahvalnija, jer nije osjetljiva na bolesti, a može i ne imati puno hrane, da jede tek toliko da preživi. Tada nije bilo ovih modernih pasmina kakve ja sad imam *ile-de-France*, a to je mesna rasa. U to vrijeme ovce su janjile po jedno janje, a moj pradjed je samo jednom u životu uspio da ima sto ovaca i dvjesto janjaca. Bilo je da je imao tisuću ovaca i tisuću janjaca, i sve janjece je prodao tijekom tri do pet dana, a plaćali su ih kao da imaju 40 kg. Tada je veoma cijenjen bio astragan, pravile su se šubare, tako da jedne godine u svibnju nije imao nijedno janje. Zahvaljujući uzgoju ovaca, vremenom su imali u posjedu 337 jutara zemlje, koju im je nakon II. svjetskog

rata oduzela vlast. Nekada su prvi novci u domaćinstvu, i to ne mali, bili od vune, a danas se plati šišanje i vuna baci jer nikom ne treba«, kaže Šimunović.

Osim obitelji Šimunović, još samo nekoliko gospodarstava drži ovce, a nekada ih je, kako ističe Krunoslav, imalo svako domaćinstvo za vlastite potrebe, dok ih je dva-tri držalo na veliko i bavilo se isključivo time.

Sastojci:

4-5 glavica crnog luka

voda

4 kg janječeg mesa (but)

4 jušne žlice domaće slatke paprike
na vrh žlice domaće ljute paprike
1 dl domaće kuhane rajčice
2-3 kom lovorovog lista
sol
začinska mješavina (*vegeta*)

Priprema:

Crni luk isjeckati na tanke ploške, sipati na njega malo vode (oko pola litre), malo *vegete* i pirjati ga uz povremeno miješanje, dok ne dobije žućkastu boju (oko 20 minuta). Nekad se na njega stavljala svinjska mast, ali za janjeći paprikaš to nije potrebno jer ovca i janje imaju loj,

pa bi bilo previše masno. Dok se luk pirja, isjeći janjetinu (but) na manje komade i ostaviti meso da odstoji kako bi pustilo vodu. Na ispiran luk ubacuje se meso i kuha na tihoj vatri dva-dva i pol sata, uz povremeno dodavanje malo vode, tek toliko da se meso ima u čemu pirjati. Potom dodati mljevenu slatku papriku, toliko da tekućina dobije crvenkastu boju, onda na vrh žlice ljutu papriku radi blage pikantnosti. Pri kraju kuhanja dodati lovorov list (radi prikrivanja mirisa janjetine), kuhanu rajčicu (koja »ubija« slatkost mesa) i na koncu sol. Sve to ostaviti da se krčka još najduže pola sata.

Kad se zabode žlica u paprikaš i ostane uspravno, znači da je gotov. Zapravo ovdje se ne radi o klasičnom

paprikašu budući da nema puno safta, više je to pirjano meso s malo »čorbice« koje se ne jede s tijestom ili krumpirom, već samo (po želji) s kruhom.

PRETPLATITE SE

TUZEMSTVO
☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

*** INOZEMSTVO**
☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

* Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišati cijenu pretplate. Hvala na razumijevanju.

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna

HRVATSKA RIJEČ
 Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

www.hrvatskarijec.rs

Hrvatska riječ u PDF-u
 Pretplata na internetsko izdanje

- Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: **OTPVRS22**
 AD MS Fil. Subotica
 IBAN: **RS35325960160000218862**
 NIU Hrvatska riječ
 Preradovićeve 11, 24000 Subotica

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«
 Preradovićeve 11, 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa: **325950060001449230**

RADIO MARIJA
Kršćanski glas u vašoj kući!

FREKVENCije:
 NOVI SAD 90,0 MHz
 SUBOTICA 90,7 MHz
 SOMBOR 95,7 MHz
 NIŠ 102,7 MHz

KONTAKT:
 Ured: 024/600-099
 Program: 024/600-011
 SMS: 063/598-441

Slušajte nas i na aplikacijama:
 Radio Marija Srbije
 Radio Maria play

www.radiomarija.rs

 [@Radio.Marija.Srbije](https://www.facebook.com/Radio.Marija.Srbije)

 [@radiomarijasrbije](https://www.instagram.com/radiomarijasrbije)

ILI-ILI

AKCIJA

Priključenje **BESPLATNO**

+ Birate između:
 - 6 meseci po 1 dinar
 - 12 meseci sa 50% popusta

Astra Telekom 011 44 22 009

92. Dužionica *u Somboru*

24.7.2026.

Književna večer

u župi Presvetog Trojstva

- predstavljanje
bandaša i bandašice
- KD »Ivan Antunović«

(početak u 19 sati)

26.7.2026.

proslava Dužionice

- okupljanje sudionika u
Hrvatskom domu u 8,30 sati
- misa u crkvi Presvetog Trojstva
u 10 sati
- predaja kruha gradonačelniku
- risarski ručak u Mađarskoj
građanskoj kasini